

๙. กุมาร

เดิน (๑) อสุสโน ยันว่าพระอาจารย์บรมนิเวศน์วงศ์งกต เป็นที่เจริญ
พรดพรหมวิหาร แسنสนุกกรรมมีชื่อให้รู้ว่าเป็นทิพยวาส ดังจะลอบบัณฑุกมพลศึกษา
ลัดมาถอยลง สักข์ตัวริ้วเด็ดเข้าร่วมสำรวมจิต เอาเพศผนวชเป็นนักสิทธิ์สืบโบราณ
โดยอุปนิสัยสมภารหน่อพุทธาง្កู ท้าวเมฆอสุต์ถือสละละซึ่งมีให้ศรูญสรวรส่ายค์
ออกมาก่อสร้างชี้พระสมดึงสนบารมี น้ำพระทัยท้าวเมฆอโภร่วงเปรมปรีดิปราวโนทย์
ชูหอกนี แม้นว่าเฒ่าหาดใหญ่หัดหินชาติหาสสุด คณศุภรา ตะแกកมุนุนุ่งเขม็น
ถือกายเก่นตะเกียกเดิน โดยพนัสແດວເດີນທາງເຂພາະ พระອຈຸດເຈົ້າຈາກແຈ້ງຄົດ
ພອລ່ວງວິຊະໂຍ່ຫົນ ถึงສໂຮງໂບນໝຂຣນີແນວພນສແນ່ນຫນາປ່າຮ່າງ ພອ^๒
พระสุริยงເຮືອເຢືອງຮົນທາງເບັນຍອແສງສັ່ງກວົມ ຜູ້ທີ່ຈາກກົດຮູ່ນຽນເຂົ້າຮັງເຮົາຍ
ໄດ້ຍືນເສີຍຝຶກປໍາໄປນີ້ໃນປີເປົ່າກຸງກະທົ່ມ ຜົມພົມພົງຂນພອງ ເສີຍຝະນີຮອງອູ້ຫວຍ
ໂຫວຍີເວກະຫວາມອົກ ພຣາມຜົກຫຼຸດຍືນດີຕົກຕະລົງ ນີ້ກວ່ານີ້ມາດືງໃຫ້ແລ້ວ
ສິຫວາ ແລ້ວຍົ້າຍແລ້ວຂວາເທິນຂ່ອ້ພ້ອຍໆລົບ ๆ ສອງຕາຕະແກ້ໄໝກະພວບເປັ່ນເລັດ

หมายแన่งว่าโน่นแล้วสิหนอ้อพระอาทิตย์
ว่าเวลาป่านนะนั่น่าที่จะมีลุคจุ้งๆจากใจนั่ง
เชอกองชารลึกับจากแสงห้ามพาผล เสือจรีบวนเข้ามายังพระอาทิตย์สถาน ยัน
ก็เป็นคำบุราณท่านย่อ้มว่า ชาช้าจะได้พร้าสองเล่มงาม ด่วนได้ด้วยสามผลาม-
มักพลิกแพลง **มาตุคามो** มีรวมดาวาตตดีรื้นเบ็นเกะแกงกีตกระແสกุคล
มีมักวิยะมีมคนคือตัวมาร ยามเมื่อสามมีจะทำทานมักทำลาย ด้วยแบบคาย
เข้าข้อนติง เข้าทักษะให้หอดหังเสียศรัทธาผล มาตรแม้นว่าอาตามะจะรุกรัน
ไลกเข้าไปขอก ชั่งพระบี้บุตรน้อยหน่อฟูแนบออก ที่ไหนพระนางเรอจะยอมยก
ชั่งพระบี้บุตรทานบารมี นำที่จะเสียที่หงส่องทาง ผ้ายพระองค์ผู้ทรงสร้าง
ก็จะเสียศรัทธาผล หงส์ทวัญผู้แสนจนก็จะประศากลางควรวันนี้เหลวอยู่ลังแล

เสือ เออ ต่อวันรุ่งพรุ่งนี้เด็ดสินะ คงอยให้พระนางเชือหลีกละพระเจ้าลูก
ทั้งคู่เข้าสู่ดง ยังแต่องค์สมเด็จพระชนววงศ์วรราช **อุปสุกมิทุวा** เราจึง
จะลีลาศลอดเลาะ เข้าไปสู่เฉพะพระเพญพักตร์ จะหูลขอพระยอดรักบีไยรัส^๔
ได้แล้วก็จะบหรมุ่งไปหาเมีย เห็นจะไม่เสียที่ที่ถือร่องมหาครอบวน คิดแล้วเฝ่า
ก็หันหัวเข้าหาที่นอน พอกจะปลันปลอกซอกซอนให้พันสัตว์ตุบاث เผ่าก็บิน
ทะลุดหะลادชั้นสูงชั่งองเขา พระมหาณกนั่งชบชาคำนึงนึก เสียงสกุณร้อง^๕
ก้องกึกให้หวนหวานด พระพายชาหยพัดบุปผาติหอมระวยมา เผ่าก็เหวี่ยงย่าง
ละวা�ลงต่างหมอน นอนไขว่ห้างทางสาหียามนต์ ตะแกកึกรอนอยู่ควิดครอกบน
ซอกผา พระพายชาหยพัดมายูจิวเดือย พระมหาณกนอนหลับเรือยบัดเดียวใจ
เห็นอคงชรเนินไศลนั้นแล.

เดิน (๒) ตั่ม ปน รตตិ ໃນเมื่อราตรีที่น่อน เห็นอคงชรขอปเขต
พระอาทิตย์ ส่วนสมเด็จพระนางนาฏมหัศรีเสด็จบรรทม ในห้องพระอาทิตย์

บรรณศักดิ์ ✓ ยังมีท่านที่จะนิทรรงบงบพอบลับพระเนตร เกิดอาเพศเป็นลาหหลาก
ยามเมื่อจะจากพระลุกรักทั้งสองครี พระอินทรีย์ขอสั่นระรัววิก สะตุ้งพระองค์
พลิกตัวไครผลักให้พลัดแพลง เสียว ๆ สยบเสียงยะเยือกเย็น ว่าเอ็จะเป็นพิกัด
ฉันได หรือว่าภัยจะบังเกิดมี เชือกเฝ้าไมครึ่งสูที่นิทรรມณ์บรมไสยาสน์
พระนางให้หาด ๆ งานเพลากบ้ำสูสมัซึ่งม่อญพือยหลับสนิท เสวยพระสุบิน
นิมตรผิดประหลาดตามธรรม ว่า เอโภ ปูริโส ยังนีบุรุษหูหนึ่งนั้นเต็บโต
คำล่าสันเห็นพิลึก ผิวกายดำเนินหมอกห่มมีดังมหามেม ดุ่นไก่เกอกก่ำฉกกาจ
ปริทพิตร นุ่งผ้าย้อมฝาดคาดกาสาว์สักกระสัน พันเป็นเกลียวเหนี่ยวเห็นบริร
คาดพุงจงมั่งมัดหระแมง **บีลนุธิคุรา** หัดดอกไม้แดงหั้งสองหูส่ง่อาวุธคุดโก^๑
มหัดเบื้องขวานนั้นถือดาบ คอมเขี้ยวบีบนั้นปลานะเลื่อมแสง แก่งกวัด
ฉวัดเฉวียนวึงวุ่นเข้ามาถึง ตีบหารตึงทำลายลุ่ ตบชูเบนูโต กระหึบเท้า
ตะคงอยู่คำรามสำราญ รวายชฎานางกระชากรุดให้หหลุดพลัด รวมพระกรกระหวัด
หั้งชัยชวา ให้พระนางเชือด atan กาวา พาดด้วยดาบเหี้ยงลงตรงพระพาก
หั้งสองชัยชวาขาดเป็นสิน พวงกรกรเด็นดันอยู่เดดาน แล้วมีหน้าช้ำเขัว
คว้านคำกพระนัยน์เนตรหั้งสองบลันให้วันหวะ อุ่น ภินุทิคุรา เօดาบ
จะเชือดพระทรงลังช้ำเหละ **เหมว่าพระหทัยพระนางนั้น** **ตสสา**
วิรวนุติยา ในลักษณะผันว่าพระนางเชือมได้ต่อเดียง แต่ว่อง ๆ จนสุดสัน
พระสุรเสียงสำเนียงกรีดกรีดวะหวดหาด ชัยนั้นก็ปลาดแล่นไป มีนาด
พระโลหิตไคลละลุมลง สะตุ้งพระองค์ออกพระโอฆรูป ใจดลยพลอยผวารีต้นขัน
ทันที ในบั้นชินมารตรีนแล.

เด่น (๓) สา ปัญช์สิริคุว่า เมื่อนางพระยาผัวคุ่นตระหนอกกด
ประหม่าไม่มีขวัญ พระทัยพระนางเรื่องให้วาหวนั่นหวัดหวาด เจียนหวัดใจจะขาด

อยู่ร่อเร่ สำคัญว่าเป็นแม่นแท้เหมือนความพั่น จึงสอนพระกรพัลวันลูบได้หา
พระกาภัยยังประภูมิ จึงกำหนดแน่วันนิมิต เอื้อศักดิ์เจติชิงเจียวสิหava
จึงทรงพระจินตนาโดยเหตุ ว่าโไอ้อาเพกช่างผิดผวน มีบังคุรเคียนนิมิต
ก้มัววิปริพิດประหลาด จนตกใจนิราศรัตนบุรีเรือนจันทน์ ออกมาไอกศัลย์
แสนทรพล เชญใจงานเหลือลำบาก แล้วมิหนำซ้ำจะยกระยับไปถึงไหน
จะยืนหน้าไปหาใครในกลางป่า ที่จะเป็นให้ร้ายทำนายทายทัก ให้แจ้งประจำชีวิต
ว่าร้ายหรือดีไม่มีแต่ร เห็นแต่พระปืนปักเกศผู้เพื่อนเชญ หัวเชือกเป็นมีงคล
พระวราส กิตแล้วก็ลุกขึ้นจากอาสน์ โบนอุ่นประคอง พระเจ้าลูกทั้งสองสายสุดสว่าง
ประโลมให้เสียสันหลับสนิทแล้ว นางแก้วกีสีด้วยกายพระอาทิตย์บรมราชสามี
น้อมพระเกศสماโนช ขออธิกรณ์ให้ทางคำนับ ขยับยกพระกรกรายกิริ
ดีเดเคะ ดังกะเกะก้องกิ่ง ศพที่สำเนียงสนนัลล์เลิร์พระกรณตะวันนัก หัวเชือ
จึงตรัสทักออกมาว่า **ໂກ ເວໂສ ໄຄນັ້ນສີຫວາໄຄວນັ້ນහන ພະພຸທົມເຈົ້າ**
เกล้ากระหม่อมลั่นทวี เอื้อเจ้าນ้วยเวลาบ้านจะนี้ พระนองเอ่ย ผิดเวลากาล
หรือเจ้าลีมคำปฏิญาณแรกนิยม ว่าจะไม่กบhaftามกันเป็นเชิงฉันพระวราส
เวลาหนึ่นก็ติดประหลาดอยู่แล้วนั่งเจ้า ໄຍເລ່າຈຶງລ່ວມາ ພະພຸທົມເຈົ້າ
เกล้ากระหม่อมลั่นพิกล จึงร้อนรนเป็นธุรี ครั้นว่าจะนึงเฉยเลยละ เกรงว่า
จะลีมหลง หวังว่าจะให้พระองค์ทรงทำนายทายทัก อ้อกระนั้นดอกหรือ
พระนองรัก เจ้าผันเป็นประการใด อย่าเข้ามาช้างในนั้นอยู่แต่นอก บอก
ความพั่นเข้ามาเติดพีจะช่วยทำนาย สมเด็จพระมหัศัย เขอกໍหูลວຍພະສູບິນ
สันทุกประการ แก่พระราชนมสมการนั้นแล.

เด่น (๔) **ໂສ ໂພອືສຕຸໂຕ** ປາກນັ້ນສົມເດືອພະຫຼອນໜ່ວຍສົງຄົງຄ-
ໄພຂີສັກ ເງີພຣະໂສຕສັບອຮຣດັ່ງແຕ່ຕັນຈົນອວສານ ກີທຽງທຽບດ້ວຍພຣອນມານ-

บัญญาการเมศ ว่า เสือ วันรุ่งพรุ่งนี้จะมีเหตุด้วยปฏิภาักษ ยากจากจะมารับพระราชทาน โอัสสสารด้วยสองพระเจ้าลูกผู้เพื่อนยาก พรุ่งนี้เข้าเจ้าจะผลัดพระก พราหมณ์จะพาไป ไกลจากออกพระบิดาแล้ว สงสารด้วยนางแก้วเกศกษัตรีย มหทีอยู่ จะเสวยพระทุกชั้นเพียงพินาศ ด้วยสองครุณราชบุปผาสรวมกุห์ย ครั้น อาทิตย์จะอาลัยหลงอยู่ด้วยความรัก ให้นะหักเสน่ห์ให้เหือดหาย ด้วยอาทิตย์ จะมุ่งหมายพระโพธิญาณทานธุระจะเวิกร้าง แม้นอาทิตย์จะทำนายทางบุพนิมิตร แต่ตามจริง ให้นางจะทดสอบพระลูกเล่าด้วยอาลัย ก็จะเป็นพาหิรภัยแก่ โพธิญาณ จำจะทำนายด้วยโวหารให้เหตุหาย จึงมีสุนทราริบายด้วยพระบูญญา ว่า ดุกรรมที่รี เป็นเหตุหังด้วยเจ้าเป็นนาหกษัตรีย เคยเสวยไอกุริยสมบัติ อันอุดม เจ้าเคยสดิบรรทมพระบูญอ่อนล้อสำอางองค์ ยามเมื่อเจ้าจะโกรา สรงเสวยล้วนแต่เครื่องสุพรรณภากัน ยามเมื่อเจ้าเย้องบุราตรกมิได้ย่างลง เหี้ยบดินกระเด่องใจ บัดนี้เจ้ามาตกไว้ในราศปราศจากที่อันเจริญ ออกรา โศกศัลย์และกันดารเดินในดงดอนต้องเดคล้ม เสวยแต่ผลไม้อันเบรื้องวาน เมื่อฝนผาด นอนเห็นอิใบไม้คลัดล้วนละของทราย เทพยเจ้าย้อมยกย้ายซึ่งราศี ราดุหงส์นี้นิวปริตร จึงเสวยสุบินนิมิตร ผิดประหลาດตามก เจ้าจะสะดึงตกพระทัย ไปไยมี จงกลับไปบังคันธกูรีโดยสำราญ

๔ ส่วนสมเด็จพระมหัริรับสุนทรสารใส่เกศา ด้วยบังคมตามายังพระ ยาواส พ่อรุณโภกสารุ่งเรืองจำรัสฟ้า ผู้สกุณาออกหากินบินเกร็งก้องร้องอยู่ แจ้ง ๆ พระนางก์ประโลมปลุกพระลูกแก้วหงส์สองรายเวศ ว่าเจ้าผู้ดวง นัยน์ในครุฑกุ่มองแม่นนา ลูกชั้นเด็ดอย่านอนสายพระพักตราจะหนมองศรี เนื่อง จึงอุ้มแก้วกันหาชาลีขึ้นใส่ตัก วักເຂວາຣີມາໄສຮຈສຽງสำอางองค์ເອີ່ນລອອງ ทรงจะໄລມໍນິນທອງປະເທັງຜົວໃຫ້ຜົອຜົດ ມຸ່ນພະເກສົງໄວຣົດຮອຍສຸມາລື ມາສອດ

แซมพระเกศีตามประสาจาก นำพระชนนยันเชือใหลงพระก ฯ แล้วก็พร ฯ แล้ว
ว่าโไอพระทูลเกล้าของแม่เอี่ย คืนนี้แม่ผ่านร ฯ ยผิดประ麾าด ไปทูลตามพระบีตรราช
ท้าวເຂົ້າກົດຮ້າສ່ານີເປັນໄຣ ແມ່ນຍັງໄໝໄວໃຈແລຍະນະຫຼື ພ່ອຊາລີເຈົ້າອູ້ໜ່ວຍຮ້າວັນນັ້ນ
ໃຫ້ຈົດີ ປິດຂອບຍ່າດ້າຕີພົງແມ່ວ່າ ແມ່ນກັນຫາເອີ່ຍ ເຈົ້າຢ່າທລະເລີງແລຍເລີ່ນໄປ
ນັກະແມ່ ແມ່ຈາສົ່ງຍົນ ອູ້ຕະລີຕະເລີມຂະລ່າໄນໃຫ້ໄກລີ່ ພ່ອຊາລີເລຳກົດຍ່າ
ເລີນເລ່ອລະພຣະນັ້ນໃຫ້ແລ່ນເລີ່ນແຕ່ລຳພັງ ຈົງພົງຄຳແມ່ພົ່ວ່າສອນພວ່າສັ່ງທຸກສິ່ງອັນ
ເຂອງຮົບນຶ່ງຮັບຂວັງພຣະລູກຮັກທັງສອງຮາ ວ່າມາເດີມພ່ອມາແມ່ນາ ແມ່ຈະພາເຈົ້າ
ໄປເຟຟັກເສີຍັງແລ້ວ ຕຣັສພລາງນາງກົ້ມູນເກົ່າກັນຫາ ພຣະທັດີເບື້ອງຂວາງພຣະຊາລີ
ມາສູ້ສໍານັກພຣະຮາສາມີເລີ້ວ່າຫຼຸກພຣະເຈົ້າລູກຜູ້ເພື່ອນຍາກ ວ່າພຣະພຸທົມເຈົ້າຫຼາ ໄດ້
ໂປຣດກຮ່າມອັນນັ້ນຕ້ວຍ ຂ້າຍເຊື່ອແຜ່ພຣະບາຣີປົກເສົງ ເອພຣະທີ່ຜູກຕວ້ສ
ປະກາຍເວີຍຫາ ໃຫ້ເລີ່ນແຕ່ໄກລີ່ ພຣະນາທາທິ່ພື້ນ້ອງ ເຈົ້າສີທຣາມຄະນອງ
ປອງແຕ່ທີ່ຈະແລ່ນແລ່ນເລືດກັນ ແມ່ນຄົນໄປດກນຸຕົມາຄົນອ່ອນແອ ຄຽນພັດແມ່ອຍ່
ແຕ່ລຳພັງ ແລ້ວກົຈະຕັ້ງແຕ່ພາກັນພາດໂພນໂຈນເລີ່ນຕາມປະສົດວ່າ ໄມຮູ້ວ່າກັຍ
ພາດພົບຕົ້ນຈະນາເບີຍດເບີຍແນ່ອປາງໄດ ກະຮ່າມອັນນັ້ນມີໄວໃຈເໜືອນທຸກຄວາມຮັ້ງ
ພຣະຄຸນເອີ່ຍ ໄດ້ໂປຣດ້ວຍຂ່າຍຮ້າວັນໃນຄວັງນີ້ ແມ່ອັນທີ່ເຫັນແກ່ຂ້າພຣະນາທ
ນ້ຳຮີເດີນນະວ່າເປັນເພື່ອນຍາກ.

ພຣະນາງເຮອຫຼຸກຝາກພຣະລູກແກ້ວເລົວວາຍັບັງຄມລາ ມາຈົດຫາຂອເສີຍມ
ກະຮ້າສານ ສາແຫຣກຄານເຂົ້າໄສ່ພຣອັງສາເສັດີຈາງ ນໍາພຣະທີ່ເຂື້ອຄົນ ຊົດ
ໄມ້ຂັດ ເສົ້າຈົນວິຕີສັກຄົນຫຼັງ ກລັນມາທຽກນັ້ນແສງສົ່ງສອນບັງວິວິກເລົ່າ ວ່າ
ຫຼຸກເກົ້າຂອງແມ່ເອີ່ຍ ດ້ວກແນ່ນແລ້ໄດ້ອົກເມີນກາກພອທີ່ຈະແປ່ງ ແມ່ກົຈະຈັດແຈ່ງ
ແລ່ງອອກໄວ້ ກາກທີ່ນີ້ດີຈະໄປກາກທີ່ນີ້ຈະອູ້ ຈະໄດ້ປະໂລມເລື່ອງພຣະລູກຮັກທັງຄູ
ມີໃຫ້ເຄືອງພຣະທີ່ ໂອກວາມເຂົ້າໃຈໃນຄວັງນີ້ແລ້ວໜາດ ເຈົ້າເກີດນາກຳພວັນ

ญาติไว้พระประปะยุร่วงค่า แต่จะได้เห็นหน้ามารดาเล่ากีไม่เต็มวัน ต่อเพลาสายยัณห์
เบียนระย่ออี่ แม่จึงจะได้กลับเข้ามาอุปถัมภ์ดูน้อมเชยให้ชื่นชู ครรึ่นเข้าทูลร่แล้ว
ก็พลัดแม่เป็นกำพร้า จะนีโกรี้เลียงรักษาพระลูกเล่า เลียงกันเอองเดิดสินะเจ้า
แต่พึ่กบันอัง เห็นหน้ากันแต่สองตามประสาหยา ก เพราะมีกรรมแล้วจึงจำจาก
ด้วยจำเป็น ใจแม่นจะเด็กระเด็นอกไปเสียแล้ว นะทูลกระหม่อมแก้วงค์อยอุญ
โไอเจ้าดวงเนตรหงษ์คุณของเมืองอย แม่นจะขอลา พระนางกี้มาตรฐานศรีพลาทางทาง
เหลี่ยวน้ำแลดู พระลูกหงษ์คุณอย ๆ ละห้อยให้ น้ำพระชนนี้น์เรือใบลงหลัง ๆ
กลับหน้าสิ่งกลับหลังสิ่ง จนลับบังพระนัยน์เนตร ยิ่งสงสารสองครุณเบ่าวารค
ฝิลีมเลย จนลับตัวเข้าสู่บ้าน เพื่อจะแสวงหาผลไม้ที่ในดง นาปภูบติกษัตริย์
ทรงสามพระองค์นั้นแล.

เด่น (๕) ໂສ ປາໂຕ ຄວັນອຽຸແຮງຈຳກັດພະເວັນ ພຸດໝາເຜົ່າ
ຫລັບກຣນອຍູ້ໃນຊອກພາ ໄດ້ຍິນເສີຍສຸກຸດໄກທີລາພະເພື່ອກັງກອງພນາເວັກ ເພົ່າກີ
ສັງເກດວ່າເອົ້າເພລານຮູ່ແລ້ວກຣນັ້ງ ລຸກຂັ້ນຢືນຍໍດັດໜັດຫລັງອູ້ເກຣີຍດ້າ ບົດໜັກເມີນ
ອູ້ອືດອັດ ລວຍຢ່າມລະວັສຄົດໜັດຂັ້ນໄສ່ໄໜ່ ມໍາຍຸ່ນຸ່ງໄປພະອາຄຣນນຽມທີວາວາສ
ນທາຮຸນ່າມນາດໂຄຍມຣາຄາ ອອ ມາຫາສດຖືໂຕ ປາງນັ້ນ ສມເດົ້າພຣະມໍາຫາສັ່ວ່ວ
ເສັ້ນຂອກນັ້ນຫນ້າພຣະອາຄຣນນທ ກາມປ່ຽກງູດຈຽບທອງທັງແທ່ງ ອັນບຸດຸຄລແກລັງຫລູ່
ແລ້ວມາຕັ້ງໄວ້ ຂົນເຕີ ມືນ້າພຣະທີ່ມີໆພຶ້ງຫາຍາຈາກອັນຈະມາຮັບພຣະຮາຫານ
ສຸຮາໂສົມໂຕ ບັນປານປະໜິງວ່າ ນັກເລັງສຸຮາບານຄອຍຫາເຈົ້າເຫຼັ້າ ປຸ່ມຸດຕານີ
ແມ້ອັນວ່າພຣະໂໂຣສເຈົ້າກັ່ງຄູ່ ເລີ່ມອູ່ມີໄດ້ທ່າງພຣະບີ່ຕຸເຮັດ ສ່ວນພຣະໂພນິສັດວ່າ
ທອດພຣະເນຕຣເຫັນທີ່ກື່ອນໜີນ ເຊື້ອເຊີ່ມວິຣິມຍໍເຮີກພຣາໝົດດ້ວຍຄວາມປັບປຸດ ວ່າ
ເອົ້າ ວຕ ໂກ ພຣາໝົດເອົ້າ ເຊີ່ມທ່ານຝູ່ເປັນມໍາຫານຄລນິມີຕຣ ອັນຈະນໍາເຮົາ
ໄປຢັກທີ່ພຣະນິພພານ ເຊີ່ມເດີພຸດໝາຈາຍໍມາຂ່າວ່ຍເຮັກນີ້ບຸດຮາຫານບາມມີ ເນື້ອ

ท้าวเมกะตรัสรี้ยกพระชาลีให้ออกไปรับพรหมณ์พุฒา จึงกล่าวเป็นบท
พระคadataงนั้น

อุฐุเรหิ ชาลี ปติภูชา โปรดวิ ทิสสติ
พุราหมณ์ วิบ ปสุสามิ นนทิโย มาภิกรเร.
อหง ตาต ปสุสามิ โย โส พุราหมาว ทิสสติ
อทุชิโก วิบ อายาติ อติถี โน ภวิสสตีติ.

๔๒ (๙) ตาต พ่อเอี่ย พ่อชาลีศรีสวิรษะรุ่พระทัยของพระบิดา เจ้าจง
ยืนขึ้นตรงหน้าในนறพรหมณ์หรือไร โปรดวิ วิบ เมื่อฉันเมื่อเราอยู่ในพระ
พรา หมู่ผู้พิพากษาที่ศาลาวัดพระราชนาน นนทิโย เมะ โสມนสุสานิ ความ
พระบิดาเกกขมสานค์กิริมย์โสมนสานถึงมหิธิสิโรเพค ดังบุคลเดินประเทศ
ทางกันด้วยแดดร้อน มีผู้อาชิโกรามาทุ่มเกรดให้เย็นใจ เออกะระนั้นหรือกระไว
พระลูกแก้ว เดิน พระชาลีพึงรับสั่งแล้วทูลдолงด้วยพระบัญญา ซึ่งโปรดมา
หงนกชอนด้วยเกล้า แต่พราหมณ์ผู้เฒ่านาถอเพคเป็นดาบสฟາเทียร ดีร้ายจะมา
เบียดเบียนขออะไรสักสิ่ง หละเจ้าพระชาลีรับ รับสั่งวิชอกไปรับพรหมณ์ ครั้น
ถึงจังตามว่าท่านตาท่านลุงถุงได้อะไรหนัก ส่งมาเดิหланรักจะช่วยรับเอาไป
ชูกลเคลี่ยวใจบุกอยู่จะๆ ว่าจะกมารนี้ช่างนองเลาคนสันนี้สันนี นำที่จะ
เป็นเจ้าชาลีลูกปั้ตติริย์แล้ว ธรรมดาวานกburyย้อมมีเววไม่รู้หาย ดังนามไม้
ไม่สียนปลายกีเหลวนเอง แม้นขอได้จะโลงเงงใช้จะยาก หัวรุ้งหลักนักปราษญ
มากปากจะกล้า จำจะสำทับด้วยขาวาแต่แรกพบ อุจฉริ ปหริ ตาชีก็ดีน้ำมือ
ตั้งตะเตบตะบับ ร้องสำทับด้วยขาวา ว่าซ้าเอี้ย ! ลูกไครนี่หวานใจแข็งเข้ามาเดิน
เคียงแข้งผู้ใหญ่ อุปเบพิ งานลือออกไป ไปเสียอย่าอยู่ ว่าแล้วยังแลดูดาวอยู่
อีกเล่า ถูกเหวี่ยงลงด้วยไม้เท้านี่เดินหรือ ตาแกก็ทำชีดื้อชีก็ชัก ยกเท้าแยกขา

ทำท่าจะตี พระชาลีกหลอกอโกนีไป เมย์คิดว่าพราหมณ์ผู้นี้ใจนหนอจึงใจร้ายกาจ
ถูกให้เนรูปชั่วชาติใหญ่โอด ประกอบด้วยบุรุษไทยແທນทุกสิ่ง เอօ มันชี่วะรณะนี้จริง
เจียสิหวา พระชาลีผู้ปรีชาภิกน์ไว้แต่ในพระทัย ส่วนเฝ่าจัญไรตะแก้ได้ช่อง
ก็หมายย่องยอนกาย หมายภิน្ទุหnobบประนามมือถวายบังคมพระเวสสันดร เอ้อน-
ไอษฐ์ถวายพระพรกรรภชาผล ทูลถามถึงกังวลแต่วันท้าวເຂອນนิราชพระราชน
นาພนวชในพนาวาส ก็กล่าวเป็นบทพระคำถาวร

กงจิ นุ โภโต กฎสลั่ม
กงจิ อุณห์เนน ย่าเป็น
กงจิ ทำสา มากสา จ
วเน วาพมีคากิณุเนน
กฎสลั่มเจา โน พรุหุเน
อโถ อุณห์เนน ย่าเป็น
อโถ ทำสา มากสา จ
วเน วาพมีคากิณุเนน
สตุต โน มาเส วงศ์
อทิปี ปรม ปสุสาน
อาทาย เวพุ่ว ทณฑ์
สุวัคคณเต มหาพรุหุเน
อนุโต ปวีส ภทุหุเนเต
ตินุทุกานิ ปี่ยานานิ
ผลานิ ชุทุกปุปานิ
อทิปี ปานนี้ย สีต

กงจิ โภโต อนามย
กงจิ มูลผลา พห.
อปุปเมว สรีสปา
กิจิ หีสา น วิชชต.
อโถ พรุหุเน อนามย
อโถ มูลผลา พห.
อปุปเมว สรีสปา
หีสา มบุห น วิชชต.
อรณุณ ชีวโสกิน
พรุหุณ เทเวณุณิน
อคุกิหุตุต กรมณุกาล
อโถ เต อทุราคต
ปะเต ปกุขลาຍสส เต.
มธุเก ก้าสมาริโย
กุณุช พรุหุเน วร วร.
อาภต ครีคพภร

ตโต ปิ่ว มหาพรหม sage ตุ่ว อภิกรหสี.
 อด ตุ่ว เกน วนะเนน เกน วา ปน เหตุนา
 อนุปปตโต พุธหารณ์ ต์ เม อกุขานี ปุจฉิโต.
 ยดา วารีโห ปูโร สพุพกาล น ชี้ยติ
 เอวนุต ยาจิตาณ ปุตุเต เม เทหิ บารีโต.
 ทามิ น วิกมปามิ อิสุสโร นย พุราหมณ
 ป่าโต คต้า ราชปุตตุ ถาย อุณนาโต เอหติ.
 เอกรตุต วสีตุวน ป่าโต คุณสี พุราหมณ
 ตสุส่า นุหาเต อุปมาเต อด น มาลาริเน.
 เอกรตุต วสีตุวน ป่าโต คุณสี พุราหมณ
 นานาปุปุเมห สมบุณนเ นานาคุณเชห ภูสีเต
 นานามูลผลากิณเน คุณ สุวายพ พุราหมณ.
 น วาสมภิโรจามิ คณ น มยุห รุจุติ
 อนุตราโยบี เม อสุส กุจณบุณเ รเดสก.
 น เหต้า ยาจโยค น อนุตบายสุส การิยา
 อิตติโย มนุต ชาเนนต ศพุพ คณหนุต วามโต.
 สทุชา ทาน ททโต มาส น มากรุ มาตร
 อนุตรายบ สา กยิรา คุณบุณเ รเดสก.
 อามนุตบสส เต ปุตุเต มา เต มาตรมทุส
 สทุชา ทาน ททโต เอ ปุณล ปวทุต.
 อามนุตบสส เต ปุตุเต มา เต มาตรมทุส
 มาทีสสส ชน ทตัว ราช ศคุ คณิสสส.

ສເຈ ຕຸ່ວ່ນ ນິຈຸນເຕີ ທ້ອງຈົ່ງ	ມມ ກວິບໍ ປົດພຸພັດ
ອຍຸປາກສຸສັນ ທສຸເຫີ	ຈາລື ກວັນຫາຊື່ນ ຈຸໂກ.
ອິເນ ກຸມາເຮ ທີສ່ວານ	ມລຸ່ມຊູເກ. ປື່ຢາກຄົມເນ
ປັດໄຕ ສຸມໂນ ວິຕໍໂຕ	ພໍາໜໍ ທສຸສັຕິ ເຕ ທນ.
ອຈຸເນທນສຸສ ກາຍາມີ	ຮາຈປຸດຕຸ ສຸໂຄນ໌ ເມ
ຮາຈທົມໝາຍ ມຳ ທຊ່າ	ວິກຸດເຜົຍຍ ໄນຍຸຍ ວາ
ໜີໂນ ຂນພູຈ ຖາເຕ ຈ	ກາຮບຸຫສຸສ ພຽມພນຸຂູຍາ.
ອິເນ ກຸມາເຮ ທີສ່ວານ	ມລຸ່ມຊູເກ ປື່ຢາກຄົມເນ
ຮມແມ ຈີໂຕ ມາຮາຮາ	ສົວື່ນໍ ຮ້ອງຈາກທຸ່ມໂນ
ລຖ່າ ປຶຕີໄສມນສຸສົ່ງ	ພໍາໜໍ ທສຸສັຕິ ເຕ ທນ.
ນາຫນຸຕົ່ນ ກຣືສຸສາມີ	ຍໍ ມຳ ຕຸ່ວ່ນ ອນຸສາສັຕິ
ທາຮເກວ ອຳ ແນສສົ່ງ	ພຽມພົມຍາ ປົງຈາກເກ.

(ຕົມຫຼັດ ປກເສນຸໂຕ ສຕຸລາ ອານ)

ຕໂຕ ກຸມາຮາ ພູຍຄົມຕາ ສຸກຸງວາ ລຸຖ່ທສຸສ ກາສີຕົ້ມ
ເຕັນ ເຕັນ ປຣະວິສຸ ຂາດື່ ກມໍາຫາຊີນາ ຫຼືໄກຕີ.

เด่น (๗) เมื่อชูชนบทเข้าไปถึงแล้ว เผ่าใจแกลักรำทำประเพดูกิปร้า-
ครัย เป็นสัมโนที่นียกถารธรรมสวัสดิ์ พระบรมโพธิสัตว์กีบรมปรีดปราศรัยตอน
โดยระบบประเพณี เชิญทูลนับผลไม้อันโวชา เผ่าชาวได้โอกาส ด้วยตะเก
นลาดในเชิงวิชาจาร เมื่อจะทูลขอสองครุณราชกุมาร เผ่ากັບพุดหว่านล้อมควย
คำยอ ชักເօາແມ່ນ້າທັງໜ້າມາລ່ອງປາມາວຍເສີກ່ອນ ແລ້ວຈຶ່ງຫວຸຍືນຂອດຕໍ່ອ
ເນື່ອກາຍຫລັງ ขື້ນ ວ່າພຣະພທິເຈົ້າຂ້າ ວາຮົວໂທ ເມະ ປູມຈ ມາຫານິໂຍ

พระคุณเจ้าเอ่ย อันว่าแม่น้ำแห่งห้ากรະเเสงสาขลคลา ไหลมาจากหัวคงคานเป็นห้าແດວ นองไปด้วยน้ำແเนวเต็มฝั่งฝ่า นามชื่อว่าคงคาน มนูนา อิจิรุตี สรภูนที่นิมหาราชารค จึงแตกเป็นโน๊ะกุนที่น้อย ๆ ประมาณห้าร้อยໂຄຍສັງຂາຍ ปูโร ให้ลดลงถึงมวลบลัน กระบทกรหทั้งฝากผึ้งเป็นฝอยฝน บ้างก็เป็นวัววนวุ้งชาวาก เว้ง บ้างก็เป็นกะพักกะเพิงกะพังพุ บ้างก็ดันดุกระเดินตามดังดวงแก้ว ตามทาง แคลแหนวห่อหาร ให้ล่าช้าช้านจะเชาะไชน เสียงระระໄຮຣົມຄຽນครົ້ນ พลีกลั่นบันลือหฤหรรษ บ้างก็ເລີຍລັດດັດດັນຫລາໄລ ปาไปสู่บึงบางน้อยໃหຍ່ นับອเนກอนันต์ เป็นคืนหมื่นหันต์ให้หลุมพุ่งช้านสุดที่จะพรະณา ย้อมเป็นที่อาศัยทั่วไปແກ່ຝູງປລານາສරພສັດວ ในກົມືພັນຈັງຫວັດມຄລທີປ ຜູງໝນໄດ້ ເລີຍຫີພຶກໝຸ່ມຫົ່ນ ດີງຈະວິວັດຕັດຕາງທຸກຄຳຄືນທີວານ ດີງຈະທດທ່ວະຫັດຫັນເຂົ້າທຸນໄປແດງ ນ້າໃນສາຄຈະນ້ອຍລົງກໍ່ໜາມີໄດ້ ເສື່ອນຫົ່ງນ້ຳພະທັບພະຫຼຸດ ກະຮ່ອມແກ້ວ อันยาจນາດີ່ແລ້ວມີເລືອກໜ້າ ຕາມແຕ່ຈະປຣະຖາທຸກຍວດຍານ ກາມູຈະນະອລັງກວດວັດນ໌ ອັກວສຣພສາຮັດພິພິທີໄກ ຈັກຮະທັ່ງດືງກາຍໃນບໍ່ຢູ່ຈະນາບວິຈາດ ອັນເປັນຍອດຍາກຍິ່ງທານໄມ່ທ້ອດຍ ດ້ວຍພຣອງຄໍ່ໝາຍມັ້ນພຣສຮ້ອຍ ສຣເພື່ອມາດູາມານ ພຣະคຸณเจ้าเอ่ຍ ຊ້າພຣະຮາສມການເປັນຄົນຈານຫຼຸລກພາສຸດ-ເຂົ້າ ຈະຫາເຂົ້າໄດ້ກິນເຍັ້ນກໍທີ່ຍາກ ຄວັງຂັ້ອຕໍສ່າໜ່າຍບາກບຸກປ່າພົງພັນສແສນ ກັນດາຮ ຮັງຈະຮັບພຣະຮາທານພຣະຈາລືກັດໜ້າ ໄປເປັນທາສາທາສີ ຂອພຣອງຄໍ ຈົງທຽງຍກຍອດນີ້ຢູ່ນຸ່ຽມທານນາມີ ໃຫ້ແກ່ຊ້າທີ່ເຕີດ.

ເດີນ (๙) ໂສ ໂພອສຕູໂຕ ປາກນັ້ນສມເດືອພຣະບຣມນຣາພິສຸທີ່ພຸທຮາ-
ຖູຮ ໄດ້ພື້ນພຣາມແອົມບາຍຫຼຸລຂອສອງຄຸມາຮ ມື້ນ້ຳພຣະທັບໃໝ່ນບານເອີນອານ ດ້ວຍ
ຖຸຄລາກວັນເລີສິພໍ້ ອຸປນາເໜືອນບຸຮູ່ອັນຍາກໄວ ມື້ນ້ຳທັບພົມໝານນັ້ນໃຫ້ພັນດຳລື່ງ
ດື່ງນີ້ແລ້ວເນື້ອໄດ້ ນ້ຳພຣະທັບທ້າວເຂອປຣາໄມທ໌ແໜ້ອນຂະນນ ເນື້ອຈະຍັງເຂວາງກົດ

ให้บันลือลั่นกัมปนาท หัวเรอจิตรสประภาชว่า พระนามณเยี่ย ท่านมาออกปาก
ขอสองกุณาระลูกรักเราดังดวงตา เรายังตัดห่วงเสน่หาให้แก่พระนามณผ่า
แต่ท่าว่าเราขอทุเลาเลื่อนสักราตรี พอยให้ทันพระมัทวีเชอตามสนอง เสียแรงงาน
ได้คุ้มห้องทันเหวน ตอนมเลี้ยงบังเกิดเกศสองกุณารา ยนึง นางจะได้ออนุในหนาน
สามีภักดีบำเพ็ญเพิ่มพระบารมี แล้วจะได้ขัดสีสร้างสองครุณมุ่นๆ กุไร ร้อย
นาลัยประดับเกศแก้วกุณาร จะได้มอบให้เป็นทานถึงมือทชี เราเห็นว่าจะดี
สะดวกงาม งดก่อนเดินหรือนะพระนามณผ่าวรุ้งนี้จึงไป.

หามีได้พระพุทธิเจ้าข้า ชีวৎพระองค์แนะนำสูตรของชักช่องมาหนักหน่วง
ถ้วงให้อยู่รักษาอยู่ท่าพระมั่ว ข้อนี้ยังติดใจอยู่จริง ๆ อตุกิโย มนุส หันซื่อว่า
มารยาห์ภูนิgnisse เสนแยบ ดีเด่าว่าจะคิดแคบเสียดายของ เศียกรอบครองภารกิจรื่น
ยกที่จะยกให้มีเอกอักษรยืนเป็นยอดทาน ซึ่ว่าสามารถยมจันทร์ยะเกิดกันกันนุสกุล
หมื่นเสนจะได้ดีเดลักษณ์นี้ยกแล้ว อันสมเด็จพระนางแก้วมีมั่ว จะเหมือนดัง
สตรีหงส์ปวงก์หานีได้ เกลือกว่าพระนางจะอาลัยด้วยพระลูกรัก จะมีนักเส่นໜ້າ
ให้เหือดหาย จะมุ่งหมายพระบารมีเป็นแม่นมั่น เสนอเหมือนพระองค์ผู้จำนำง
ชีวৎทางสรรศ์แล้วแต่หรือพระพุทธิเจ้าข้า แม่พระองค์ทรงพระครรภาราแท้แล้ว
จะโปรดเรียกพระลูกแก้วมาพระราชทาน กระหม่อมฉานจะพาไปเป็นท้าวสั่ววิเช้
ให้นางอวิมิตดา ไม่มตุ เห็นจะดีกว่าอยู่นี่แล้วแล.

เดิน (๙) โส โพธิสตุโต ปางนั้นสมเด็จพระบรมโพธิสัตว์ ได้พึง
คำพรหมณ์ทูลทัดขัดแข็งโถ้เย็นด้วยวาจา จึงตรัสว่าพระมหาณ์เมย ห่านมิอยู่ช้า
ท่านทรรศแล้วก็ทำนา แต่ทว่าจงพาสองกุณารเข้าเข้าไปสู่สำนักพระอัยกา ให้
หัวเรือทราบว่าพระนัดดาดวงดาวที่เข้าไปสู่พระราชานี หัวเรือก็จะพระราช-
ทานเงินทองของดี ๆ หลักเหลือหลาย ทั้งวัคવายช้างม้าข้าวใช้สอยศฤงค์ควรเครื่อง-

บริโภค ตะแกะจะมีไซครวยจุยเสียอีกนะหรือ เน่าก็หูลตอบคติในทันใด ว่าไม่ได้ ไม่ได้พระพุทธเจ้าช้า ซึ่งจะทรงพระกรุณาไม่เห็นด้วย จวญว่าเสียที่สมเป็นการ คำบูราณ์ท่านกล่าวไว้แล้วก่อนปลาย ชุนนางใช่พ่อแม่ หินแห่งไช่ตายาย อันจะให้ พาสองกุมาารถอย่างเข้าไปบังสำนักพระเจ้าปู่ หัวขอ ก็จะให้มีพระกระทุกตามช้า จะละลักล้ำว่าหน้าเป็นหลังฤกษ์ลงลืมตัว ด้วยความกลัวใช่พอตี เชื่อจะลง เอาว่าช้าหันนี้ลักษณะเจ้าหนานหลวง แล้วจะให้กระทำตามกระหวงพระราชนิจ สมเด็จบพิตรท้าวเชอจะลงพระราชนัตท์ เมื่องด้วยหมาย ถ้ารอดตายตาเพ่า ก็จะยับเยินเป็นพ่นสี ไปเมื่องหน้าอีปากกลัมมันแสนคน มันจะชูชั่มค่าเอามา เปรี้ยง ๆ ตาเพ่าก็ไม่อาจจะเดียงสักคำเดียว จะเหลียวหน้าไปหาใคร เมื่อถูก ที่จะได้ก็จะกลับเป็นเสีย เมียนนี้จะค่า กระหม่อมฉันนาหังนี้ด้วยว่ารักนาง หวังจะเอาชีวามาวางไว้ให้ฝ่ายนานา แม้มารว่าพระองค์ทรงพระราชนิพัทธา แท้แล้ว คงเรียกสองพระลูกแก้วมาพระราชนาน ในการบดันนี้เด็ด.

ขัน (๑๐) เต คุณรา ควรจะสังสารเขย ด้วยพระชาลีและนางกัณฑ่า สุดทุว่า เมื่อได้ฟัง พระสุวน์ ซึ่งถ้อยคำอันหยาบช้า ภีต้า เจ้าก็สะทึ้ง กระหนกทกพระทัยให้วนชวัญไม่มี ดังไปดกมุกคืออันอ่อนแอก ได้ยินเสียงพยัคฆ์ คำรามและกระหนกหนี ปลาริคุว่า เจ้าก็พำนองชรลีลาคลงจากอาสน์ พระอาทิตย์ เข้าไปชื่อนอยู่ในสมุนทุมพุ่มไม้อันรกรซิด ยังกลัวว่าจะไม่มีดีพระนามณ์ จะแลเห็น อกใจนี้หรือเห็นอยู่ทึ่กหัก พระพักตร์สองกุมาารเผือกผัน พระกายสัน ระหว่างวิกตังตีปลา พระชาลีจึงกระซิบบอกแก้วกัณฑ่าว่า กัณฑ่าอย่า ใจค่อยๆ ย่อง ครรั้นเหยียบต้องไม่ให้ไวกรอบ เจ้าชยินดีให้แก้วกัณฑามอบ ครรั้นเหยียบต้อง ไม่ให้ไวกรอบ เจ้าก็พากันนมอบอยู่แน่นิ่ง เทน เทน ปชร.วสุ สองเจ้า ก็วิ่งวนจนถึงมงคลสรี สองกุมาารวิทรงผ้าคาดกรองเข้าให้มั่นคง แล้วเสีย-

รอยดอยหลังลังสู่สระบุรี เอาวารีนั่งบังอองค์ เอาใบบุหรี่บังพระเกศา หวังจะซ่อนพระปีตุเรศกับพระมหาณ์ด้วยความกลัว อยู่ในสระบัวนั่นแล.

เดิน (๑) ໂສ ນູ້ໂກ ສ່ວນຫຼັກໃຈຂອງທອງ ອົບສຸວາ ມີໄດ້ເຫັນ
ສອງກຸມາຮໃນສະຖານທີ່ນີ້ ເພົ່ອອາຮຣມືໃຫ້ນິກແຫ່ງໃນຕຳວິ ຈຶ່ງລ່າວົດຕື່ບັນດັບພົບ
ດ້ວຍລົມພາລຍໍ່ຈານຈະ ວ່າ ໂກ ເວສຸສຸນຫຼາດ ອູກພະນາວເສສັນດັບ ເຊາ
ຂັ້ນຮ່ອລືອຂຽວວ່າໃຈນຸ້ມບວສຸທົ່ງ ແຕ່ເດີນທີ່ຢູ່ຈົງຈົງໃຈກວ່າຫາໄມ່ຢ່ອທົ່ວ ເຮມາເອີ່ປາກ
ຂອຄາເດີບວົງໃຫ້ລຸກ ອູກກັບຄຳເຫຼາລືອເລົວວ່າເລີສົກຜົຕີຢີ ບັດເດີວິສິຜັດຈະໃຫ້ອູ່ທ່າ
ພະນັກທີ່ ຄຽນວ່າທີ່ນີ້ມຍອມຂໍ້ ກລັບຈະໃຫ້ພາໄປສູ່ສຳນັກພະເຈົ້າກຽງສູງຫຍ້ ກຽນ
ວ່າເຂົາຮູ້ເທົ່າມໄປເໜືອນໄກຕິດ ກົ່າຈົກນັ້ນັ້ນທຳຫັນໜ້າແຍ ຂົບຕາຫຳເລືອງເລຍ
ລອບແລລອດ ສອດພຍກຫັນໃຫ້ລຸກໜີ ຈະ ອອ້າລືກໄວ້ເຫຼືອລຸກປະສົມ ເທັນພ່ອ¹
ທ້າຕາມຄອຍຂັ້ນ ພອເບືອນໜັກກີໄປເໜີຍນີ້ທັນເງຍ ຕຍາ ສົກໂສ ເຈົ້າຂ້າເອີ່
ນຸ້ກລູ້ໄດ້ເລີຍໃນໂລກນີ້ ທີ່ຈະເຈົາດລົບເບົ້າວຸດສົດ ຖ້ວນ ພ່າຍໃນເຈົ້າພະຍາ-
ເວສັນດັບຮູ້ໄພຣ ເບີນວ່າໜາມໄດ້ນີ້ແລ້ວແລ.

เด่น (๑๒) โส โพธิสตุโต ปางนั้นสมเด็จพระบรมโพธิสัตว์
ตรัสได้ทรงพึงพระมหาณีบริภากษา กมุปมาโน ตกพระทัยให้วาดไปทั้งพระองค์
ทรงพระจินตนาในเหตุว่าสองครุณเรศน์กลัวภัย จึงทรงตรัสประภาษาไปว่า
พระมหาณีเอ่ย ออย่าเพ้อเลียนน้อยใจแก่เรากร่อน เราชพาสองกุมารบังอรมมาให้
จงได้ ตรัสแล้วก็เส็จไปมนิมนา ตามรอยยथวลัญชาสองกุมาร จนถึงสถาน
โบกชรรณ ก็แจ้งว่ากัณฑราชาลือยู่ในสระสรง เมื่อพระองค์จะตรัสเรียกพระลูกยา
ก็กล่าวเนื้นสารพระคณาจั้น

ເອົ້າ ຕາດ ປີບປຸດຕ
ຫກບໍ່ ເມກີສີພົຈແດ
ບຸຮຣັດ ມນ ປານນີ
ກໂຮດ ວຈນ ມນ.

យាននាយវា មេ ໄត	ឧខាង ភាសាគរ
ចាតិបារាំ ទវិស្សាមិ	តុលាបន្ទូតសំ តេហ៌កំ.
ឡើ ធមុន បីយា ទីតា	បីយា មេ ពានបារម៉ែ
អទី មេវិតិលុខេតុ	ក្រុង វឌ្ឍន់ ម.ម.
យាននាយវា មេ ໄត	ឧខាង ភាសាគរ
ចាតិបារាំ ទវិស្សាមិ	អូរុទ្ទិសំ តេហ៌កំ.

(ធម្មតា ក្រុង ពកាសេនុពុទ្ធ សត្វតា អាហ)

ពុទ្ធ កុមារេ ខាងក្រុង	ខាតី កណ្តុះខាងក្រុង ឬ ក្រុង
ពុរាងុមុនសំ ធម៌ ពាន	តីវិន័យ រដ្ឋុខាងក្រុង.
ពុទ្ធ កុមារេ ខាងក្រុង	ខាតី កណ្តុះខាងក្រុង ឬ ក្រុង
ពុរាងុមុនសំ ធម៌ វិគុពុទ្ធ	បុគ្គលិក ពានមុនុតមំ.
ពាកាសី ឃំ វិសោធន៍ា	ពាកាសី តូលមំសំ
ឃំ កុមារេ បំពិនុំមុនុ	មេណី សមរម្យបំ
ពាកាសី ឃំ វិសោធន៍ា	ពាកាសី តូលមំសំ
ឃំ បុរុជតីកុទ្ធ រាជា	កុមារេ តុខ្មែរុតី
ពុរាងុមុនសំ ធម៌ ពាន	តីវិន័យ រដ្ឋុខាងក្រុង.

(ធម្មតា ក្រុង ពកាសេនុពុទ្ធ សត្វតា អាហ)

ពុទ្ធ តីវិន័យ តុលាបន្ទូត តំ ពនុពេហិ ជិនុពិយ	
តិចាបី អទីកៅ ធមុនុទុគា	តិចាបី ធមុនុទុគា
ពុទ្ធ តីវិន័យ តុលាបន្ទូត ពុរាងុមុនសំ	ពុរាងុមុនសំ ពុទ្ធ តីវិន័យ
អារិកូនុយុតី ពេ នេតិ	សិវរាជសំ ពេកុពុទ្ធ.

(ធម្មតា ក្រុង ពកាសេនុពុទ្ធ សត្វតា អាហ)

ຕ ໂໂດ ກຸມາຮາ ປົກກຸມໍ
ອສຸສຸປຸ່ມແນ້ ແນຕູເທິ
ເວັບມສຸສຕຸກປົກຕົວ
ປື່ຕູ ປາການີ ວນຖິຕຸວາ
ອມມາ ຈ ຕາຕ ນິກຸນຸຕາ
ຍາວ ອມມົນີ ປສຸເສນຸ
ອມມາ ຈ ຕາຕ ນິກຸນຸຕາ
ມາ ໂນ ອຸວ ຕາຕ ອທກາ
ຕກຍຳ ພຸຮາຮຸມໂລ ກາມຳ
ພລງກປ່າໄໂທ ອຖຸຮນໂຈ^๑
ທີ່ຂຸດຕຸໂຮ້ໂຈ ຈປໂລ
ກຸມຸໂກໂກໂຣ ກຄກປັບໜູຈີ
ໂລເມສຸສ ຮຽດເກໂສ
ປຶ່ງຄໂລ ຈ ວິນໂຕ ຈ
ອໜີນານີ ຈ ສັນນຸໂຫ
ມນຸສຸໂສ ອຸທາຮຸ ຍກໂຈ^๒
ຄາມາ ອຣຍຸນມາຄມຸມ
ນີ້ມາແນ ປື່ສາແນ
ອສຸມາ ນູນ ເຕ ແກຍຳ
ໂຢ ໂນ ພຖເຊ ນ ຜານາສີ
ອຈຸຈາເປີເກນ ລຸຖ່ເທນ
ອີເຮວ ອຈຸກຳ ກຜູ້ຫາ

ພຸຮາຮຸມສຸສ ປິມຸລຸຈີບ
ປື່ຕູ ໂສ ອຸທິກຸບຕີ.
ປື່ຕູ ປາການີ ວນຖິ
ອິທີ ວຈນພຽວ.
ຕຸວຸຈ ໂນ ຕາຕ ທສຸສສີ
ອດ ໂນ ຕາຕ ທສຸສສີ.
ຕຸວຸຈ ໂນ ຕາຕ ທສຸສສີ
ຍາວ ອມມານີ ເວຕີ ໂນ^๓
ວິກຸກີ່ມາຕຸ ມາຕຸ ວາ.
ອໂຄ ໂອພທຸນປື່ມຸ້ທີໂກ^๔
ກພາໂຣ ກຄຄນາສໂກ.
ອໂຄ ວິສມຈກຸງໂກ
ວລືນຳ ຕິດກາຫໂຕ.
ວິກໂງ ຈ ພຸຮາຫ ແໂຣ
ອມນຸສຸໂສ ກບານໂກ.
ນຳສໂລ໌ຫີຕໂກຂໂນ
ຮນຳ ຕ ຕາຕ ຢາຕີ.
ກິນຸນຸ ຕາຕ ອຸທິກຸບສີ
ອາຍສຳ ທພູພນຸຮນຳ.
ພຸຮາຮຸມແນ ດັນສີນາ
ໂຢ ໂນ ຄາໄວ ສຸມກົດຕີ.
ນ ສາ ຜານາສີ ກິສຸມລິຈິ

มีคิ้ว ขีรสมุนตุตา	บูด้า หื่นَا ปกนุทตี.
น เม อิท ตดา ทุกุข	ลพุกา หີ ປຸນາ ອີທໍ
ຍລຸຈາ ອມນົ້ນ ນ ປສສາມີ	ຕ ເມ ທຸກຸຫຕໍ ອິໂຕ.
ນ ເມ ອີທໍ ຕດາ ທຸກຸຂໍ	ລພຸກາ หີ ປຸນາ ອີທໍ
ຍລຸຈາ ຕາຕໍ ນ ປສສາມີ	ຕ ເມ ທຸກຸຫຕໍ ອິໂຕ.
ສາ ນູນ ກປັນາ ອມນາ	ຈິຮຣຕຸຕາຍ ຮຸບຸນຕີ
ກຜຸ້ຫາຊື່ນ ອປສສນຸຕີ	ກຸມາຮີ ຈາຮຸກສສນີ.
ໄສ ນູນ ກປັນ ຕາໂຕ	ຈິຮຣຕຸຕາຍ ຮຸບຸນຕີ
ກຜຸ້ຫາຊື່ນ ອປສສນຸໂຕ	ກຸມາຮີ ຈາຮຸກສສນີ.
ສາ ນູນ ກປັນາ ອມນາ	ຈິ່ງ ຮຸບຸນຕີ ອສສເມ
ກຜຸ້ຫາຊື່ນ ອປສສນຸຕີ	ກຸມາຮີ ຈາຮຸກສສນີ.
ໄສ ນູນ ກປັນ ຕາໂຕ	ຈິ່ງ ຮຸບຸນຕີ ອສສເມ
ກຜຸ້ຫາຊື່ນ ອປສສນຸໂຕ	ກຸມາຮີ ຈາຮຸກສສນີ.
ສາ ນູນ ກປັນາ ອມນາ	ຈິຮຣຕຸຕາຍ ຮຸບຸນຕີ
ອຖຸໝຣຕຸເຫວ ຮຕຸເຕ ວາ	ນທີ່ວ ອວສຸບຸນຕີ.
ໄສ ນູນ ກປັນ ຕາໂຕ	ຈິຮຣຕຸຕາຍ ຮຸບຸນຕີ
ອຖຸໝຣຕຸເຫວ ຮຕຸເຕ ວາ	ນທີ່ວ ອວສຸບຸນຕີ.
ອີເມ ເຕ ຜມພຸກາ ຮຸກຸຂາ	ເວທີສາ ສີນຫຼຸວເຮົາຕາ
ວິວິຫານີ ຮຸກຸຫຫາຕານີ	ຕານີ ອຸ່ນ ຊໍານາມເສ.
ອສສຕຸຕາ ປັນສາ ເແນ	ນິໂຄງຮາ ຈ ກົບຕຸດນາ
ວິວິຫານີ ພລ໌ຫາຕານີ	ຕານີ ອຸ່ນ ຊໍານາມເສ.
ອີເມ ຕີ່ຢູ່ຮຸນຕີ ອາຮານາ	ອຶນ ສີ່ຕູ້ທກາ ນທີ່

ຢານສຸກ ປຸ່ມເພ ກີພານ	ຕານີ ອຊຸ່ງ ຂໍາມເສ.
ວິວທານີ ປຸ່ມປະຕານີ	ອສຸ່ນີ ອຸປະປິປຸພເຕ
ຢານສຸກ ປຸ່ມເພ ທາເຮມ	ຕານີ ອຊຸ່ງ ຂໍາມເສ.
ວິວທານີ ພລຫາຕານີ	ອສຸ່ນີ ອຸປະປິປຸພເຕ
ຢານສຸກ ປຸ່ມເພ ກຸລູ່ຈານ	ຕານີ ອຊຸ່ງ ຂໍາມເສ.
ອືເມ ໂນ ທດຖືກາ ອສຸກາ	ພລີພຖາ ຈ ໂນ ອືເມ
ເຢ່າສຸກ ປຸ່ມເພ ກີພານ	ຕານີ ອຊຸ່ງ ຂໍາມເສ.

(ຕົມຕົດ ປກເສນູໂຕ ສຕຸດາ ອາຫ)

นี่ยมานา กุมารา เต
อมบุ่ม อารोคุบ วชุชาสี
อิเม โน หดลิก้า อสุสา
ตานี อมมามาย ทชุชาสี
อิเม โน หดลิก้า อสุสา
ตานี อมมา อทิกันตี

ปีตร์ เอตพูร่วง
ตุ่นจุ ตาต สุ่ว กว.
พลิพฤทธา จ โน อิเม
โสกนเตหิ วีเนสุสตี.
พลิพฤทธา จ โน อิเม
โลก ปภีวีเนสุสตี.

ขัน (๑๓) ตาต พ่อเอี่ย เจ้าชาลีคริสตุริยวงศ์เยาวราช เจ้ากีเกิด
ในมกุฎเกศกรุงศรีราษฎร์ ไยพ่อไม่องอาจยอมย่อหักงพระบิดา ให้พระนามณ
มันจั่งจากหยาบช้ำ เจ้าเห็นชอบอยู่แล้วหรือหนาพ่อสายใจ เรากีเป็น
ขัดดิยมใหม่หาสมนุติวงศ์ศรีเชษฐ์ธนชัตติย์ ไม่มีใครที่จะมาพ้อตัดติเดือนเลย
พระลูกเอี่ย เจ้าไม่รู้หรือคือพระบีตรุงค์บรรจงรักพระโพธิญาณ หวังจะยังสักว
ให้เข้ามหัวลงธรรมพกพสลงสารให้ถึงผึ่งฟาก เป็นเรียงอย่างยอดยากที่จะเข้ามได้
สำเภาลำไดของพาณิช ซึ่งตกแต่งต่อติดเป็นกงวน ประกอบประกับกระดาน
ตลอดตรี ตะปะตะบิงยิงกริ่งกระซับชิด พดเหล็กซึ่ติดตอกก้นน ชะโลงน้ำหนันชัน-

เคี่ยวแล้วเยียวยา กระดาษดาษเป็นดาดฟ้าจังกอบกว้านสมอชัน เสากระโถง
ยืนยันนี้ดัดด้วยพืดพวนผูกซึ่ง รัตติ่งตายติดกับเสาอคูนเรียวแรง เสากระโถง
สายระโพงระยางแย่งมั่นคง บักหวนธงอยู่รัวๆ ธงตะขابปลิวสะบักปลาย
นายช่างจำลองจำหลักลายรายด้วยรูปสัตว์ ราชสีห์ลงหอดยืนเอนอก กอด
กระหนกกระหนบควบแก้วกุณ ครรั้นได้ฤทธิ์เดือนมารสุมแล้วก็เชื่อง บรรทุก
สิ่งของลงท่างๆ ไว้ระวังทางวิถิน้ำทำเป็นโซงโลง อันเจากันโคลงประจุเวียน
สำغاเนก์พาบเพียงราโท ครรั้นได้ฤทธิ์แล้วให้เลิกให้ขึ้นสามลา ยิงบีน
ปากปลาเสียงผางผึงดึงดัง คนการยืนสะพรั่งอยู่พร้อมเพรียง ศพท์สำเนียง
เสียงไฮโลแลเหล่า เช้าชุดครัวสายสมอต้ม้าล่ออยู่ช่างๆ ใบคงอยู่คัวงๆ แล้ว
แก่วงกวัด พอพระพายชายพัตติดในบัน ลั้ต้าแลตันหนอกมุงมอง ตั้งเชื้ิน
ส่องกล้องกลัด โดยกำหนดชนนัดคคะแนนหมา นายท้ายกี้ยกย้ายบ่ายเบียงเฉลียงแล่น
ออกชลีกแลไม่เห็นผึ้ง ครรั้นบังเกิดลมສลาตันตึ่งที่เป็นลูกคลื่นอยู่ครรนเครง
สำغاក์โคลงเคลงไปตามคลื่นตันเห็น เสากระโถงหักกระเด็นกระดานแตก คลื่น
ใหญ่โขนกระทบกระแทกกระทั้งผัผังผาง สำغاก์อับปางลงในท่านกลางชลเอหลวง
ผุ่งนุ่งยิ่งหง่างไปเมื่อลอเหลือ ลัวนเป็นเหยือแก่เต่าปลา ด้วยเป็นโภกินนาวา
ไม่จริงเลย

พระลูกเอี่ย พ่อเห็นแต่หน้าเจ้าพระพื่นอังทั่งสอง เจ้างมาเป็นมหา-
สำغاทองธรรมชาติ อันนายช่างชาญฉลาดจำลองทำ ด้วยกงแก้วประกำทึ่ง
ด้วยเพชรเน้นหนา แก้วประพາพแผ่เป็นดาดฟ้า ฝาระบุระเบิดเบิดช่องน้ำ
แก้วไฟทุรย์กระทำเป็นราโท ไมราประดับสลับสลักกรอบลายรายดอกรักเนาวรัตน์
ฉลุนลักษณะรูปสัตว์ภาพเพชรนิลแแม เกมหงส์วิหคกระหนกควบคลدارตัน มังกร
กัดกอดแก้วเกี่ยวเป็นก้านขดดุสต์ ครรั้นสำเร็จสำغاแล้วเมื่อใด พระบิดา

จะทรงเครื่องด้านมังคลพิชัยสำหรับกษัตริย์ ดังจะເเอกสาระ sama บีติกระหัวดทรงเป็น
สร้อยสังวาลวยอยู่สราฟเสร์ จะເเอกสาระขันตีต่างพระชัชรค์เพชรอนค์กล้า
สุนทรจะย่างเย้องลงสู่ที่นั่งห้วยเกตราชสูงระหง บักกุวนชงเกวศกัตร ครั้นเวลา
ว่ายุพัฒนาเนื่อยฉิว สำเกาทองก็จะล่องลิ่วไปตามลม สราฟสัตว์ก็จะซึ่นชมโสมนัส
ถึงจะเกิดลมภาพพานกระพือพัดคือได้ใจ ถึงจะโตเสนโน๊ตดังที่เป็นลูกคลื่นอยู่กั้น
ไคร้มโนມกระแทก สำเกานี้ก็มิได้อกແວกหัวดหวนໜ້າໃหว ก็จะแล่นระรี
เรือยเฉือยไปจนถึงเมืองแก้ว อันก่อร่วมแล้วค้อมหมาบานครนุพาน พระลูกເอย
เข้าจะนึงนานอยู่ไปในสระศรี จงขึ้นมาช่วยพระบิดายกยอดบีบุตรทานบารมี
แต่ในครั้งเดียวันเดียวได.

เด่น (๑๔) ชาลี กุมาโรนี แม้อันว่าพระชาลีราชกุمار เมื่อได้
สดับวิรกรรมพระบีบุตร เจิงคิดว่าอาทิตย์นี้เป็นลูกกษัตริย์ขัตติยะยอดยิ่ง อะไรจะ
นานั่งนึงให้พระบิดาเรียกถึงสองคำมิบังควรนัก ถึงว่าอ้ายเฝ่าหรลักษณ์มันจะตีด่า
ม่าเสียก็ตามเดิด คิดแล้วเรอก็เบ็ดใบบัวขันมา กอดพระบาทเบื้องขวา-
พระบีบุตรค์ทรงพระกันแสงศร瓦 หัวเชือตัวสตามว่าพระนองอยู่ไหนเจ้าพ่อชาลี
เรอก็กราบทูลคดีโดยคำกลาง ว่าพระพุทธิเจ้าข้า อิเม สตุตา เยียงอย่าง
สัตว์หงหลาย กัยจะมาถึงกายนยอมอาตัวหนี หัวเชือก์ทราบคดีด้วยนรีชา
จึงตรัสเรียกแก้วกันหาดุจตรัสเรียกพระชาลี พระเจ้าນองก์คิดเหมือนพระพี่
ไม่ผิดเพียง ขึ้นมาชบพระเตียรกอดพระบาทเบื้องซ้ายสมเด็จพระบิดา

๔ ๔ ๔ กุมารา ควรจะสงสารเอ่ย ด้วยสองครุฑรามรักน้อย ๆ หงค์
พศแลดูหน้ากันแล้วก็ตั้งแต่เวลาจะร้องให้ น้ำพระอัสสุชลนั้นเชือในลงหลัง ๆ
ตกต้องหลังพระบาทพระบรมราชฤทธิ์ ดังกลืนบุษบานาลีปทุมเนค นารองน้ำ
พระชลเนตรสองกุนารพระเจ้าลูกหัวเชือไว สมเด็จพระนราธิปไทยพิสุทธิชินวงศ์

หัวเรื่องที่พลอยทรงกันแสงให้ จนพระอัลลุนย์นี้แหลงรินฯ โขมพระพักตร์
ตกต้องพระปฤาษฎาภิรักษ์พระกรรักหังสอง คุจเฝ่นกระดาษทองรองรับไว้หังคุ
กุมปามานมานໂສ นาพระทัยเชือห่อหอยยืนสลดลง ปัมประหนึ่งว่าจะดำเนิ
พระทานบารมีนั่นไว้ไม่ได้ ปรามาสันໂโต เครื่องหนังสองอรุณยพระลูกเกว้าแล้ว
ก็รับขวัญ กุมพระกรพระลูกรักหังสองนั่นให้ทรงยืนประดิษฐาน พลางปะโลມ
ปลอนบปักษุมารหังสองว่า พระลูกเยี่ย ยืนชั้นเดิดสนใจเจ้าฟ่งบิดาว่า กัณหาเอี่ย
เงยหน้าชั้นเดิดนะแม่ แลดูหน้าพระบิดาเสียยังแล้วว่าให้ชั้นนั่น เจ้าจะมัวสะอึกสะอัน
ไปว่าไร พระบิดานี่มีหรือหาไม่ เจ้าก็ยอมเจ้งอยู่แก่ใจแล้วหังสอง มาตรว่า
บิดานี้มีเงินทองเล่าเดิดรา มิให้ลูกกำพร้าต้องระเหินระหกอกไปไกล ไอ้ครั้งน
บิดานี้ยกไร่สันร้าขเสียที่สุด เห็นแต่พระบูบุตรเจ้าหังสอง ยิ่งกว่าเงินแลกทองได้
ร้อยท่าพันทรี

เดิน พระบรมราชโถมีเชอจิ้งคาดค่าส่องกุฟาร เนื่องนายโภปาลลัน
สันหัดคาดค่าโโค โส กิร ปุตุ่ม จีตรัสว่าพระลูกเอี่ย เจ้าของกำachoของบิดาไว
สเจ ภูษิสโส มาตรว่าเจ้ายูมได้เครื่องพันทាសวิสัยให้พันธ์ชี พ่อชาลี
จะเปียรพยายาม หาหองทุนทรัพย์ตามให้ด้วนถึง นับทำเลงให้พันเท่า นั่นแล
ส่วนค่าตัวเจ้านะชาลี ส่วนของพระน้องกัณหานี้พระเจ้าพ่อຢ່າລົມහນາ หมຸດຸອ-
ທີສເຕນ ວາ ຈຳພະບິດາຈະຄາດຄໍາແກວັດຫາໄວ້ນໃດນອຍ ສິງລະຮ້ວຍລະຮ້ອຍ
ທັງໂຄຊຸງກາຮ ທາສຫາສຶກພາහනາລັງກົດຄສາຣມິງ ຄຽບຖຸກສິນສຸວະດອກທອງ
ຮ້ອຍຕໍາລົງ ຍືນໃຫ້ງມືອຫຼືແລວມເນື້ອໄດ ກັ້ນຫາພຣະນອງເຈົ້າຈຶງໄດ້ເປັນໄທຂຶ້ນ
ເມືອນນີ້ ອຢ່າໂສກຄລຢ ເສຣາສວ້ອຍນ້ອຍພຣະທີ່ໄປນັກເລຍ ພຣະລູກເອີ່ຍ ອຢ່າວ່າບິດາ
ລຳເອີ່ຍ ວັກລູກເລຳກີ່ໄມ່ເຖິງເສມອກນີ້ ໃຊ້ກະຮັນນີ້ຄອກຫາພໍອชาລີ ພຣະບຣມ
ราชโถມີເຫຼືອຈິງຕຽບປະໂລມເລຬວ່າ ພຣະລູກເອີ່ຍ ມາເດີດນະເຈົ້າຢ່າຫັນກັ້ ພຣະມີ

จะอยู่ เมื่อก็จูงกรพระลูกน้อยพาเข้ามาสู่อุปภิคาวาส นั่งเหนือศีลามาสน์ หน้ามุขพระอาศรม ทรงพระเต้าอันอุดมเต็มด้วยวารี จึงตรัสเรียกทชีชราขาวรย์ว่า **ເຂົ້າ ວັດ ໂກ** ພຣາມນີ້ເອີ່ຍ ຈະນວບພຣະວາຫານສອງຄຸນາຮແຕ່ໂຄດີ ເຮັກໜ່ວຍຫລັ່ງອຸທກວາຽິງໃນນື້ອພຣາມດີ ຕັ້ງພຣະທີ່ໄວ້ໃຫ້ມາດັ່ງດວງແກ້ວ ແລ້ວ ກົ້ອກອຸທານວາຈາຂັນແຈ່ນໄສວ່າ ພຣາມນີ້ເອີ່ຍ ອູກທີ່ສອງຂອງເຮົານີ້ໃຫ້ວ່າ ເຮັກ ອິ້ນ ອຳ ທານໍ ເຖະຜລທານໃນຄວັງນີ້ ຈະສໍາເຮົາເຕີ່ພຣະສວັຍສວັພ໌ພູພໍ-
ຮັດນົ້ອນວາຮອນຄູາລຸ ໃນອນາຄຕກາລົນິ້ນເດີດ.

ເດີນ (๑๕) ກົກຸບເວ ດູກຮສງໝັ້ງທຽງສຶກສມານີ້ປົ້ນຄູາ ເວສຸສຸນຕົກໂ
ຮາຊາ ອັນວ່າພຣະມໍາໄວສັນດຽດດູດຍົດວົງດິດກ ເນື່ອພຣະອົງຄໍທຽງຍອບກົງຍົນຕຽ-
ຖານມີທັນຫ້າ ຈຶ່ງຫລື່ອຫລັ່ງອຸທກຫາກໃຫ້ກລົງເຫັນມື້ອົກທີ່ຫາກຍົດ
ນັ້ນເກີດມີ **ຂື້ນ ອູ້ ມາບປົງ** ອັນວ່າກາປັນພຣະຮຣັດອັນຫາແນ່ນໄດ້
ສອງແສນສື່ສິ່ນໄບໜັນ ເສີ່ງອຸໂນຍົກຮັນຄົນໆ ດັ່ງໄຟບຣລົ່ງກັບປົ່ງພລາງໂດກໃຫ້
ທໍາລາຍວາຍວິນາກ ຜູ້ງສົດວ່າຈຸບັກທີ່ຕື່ນເຕັ້ນເຜັນໄພນໂຈນດີນ ປະຫຼິນວ່າບັງຫຼືພື້ນ
ຈະພົັກກວ່າພັດແລງໃຫ້ພົັກກວ່າພັດແລງ ອົກນາງພຣະຮຣັດຈະແບກແຕກກະຈາຍອູ່ຮອນໆ
ສະຫຼອນສະເທືອນເລືອນເລື່ອນຍູ້ກົກນີ້ ທຸຈາທີ່ວ່າບັນສັກແສນນັ້ມາກະຫຼິນໆ ຊ້າຍິງ
ອູ່ເປົ້ວັງໆ ເສີ່ງຈະຈາດຈານ ທັ້ງພຣະຍາຄສາຮາດີທັກທັນໆ ທະລົ່ງຄົນຮ້ວງ
ວະແຫວແຫວ ປະເປົ່ວແປຣັນແລ່ນທະລວງວົງຄວ້າງເງິຍ ປະຫຼິນວ່າຈະສອຍເສຍເຄາ
ດວງດາວ ເຫັນທ້າວກະທຶນທົມນັນອູ່ຫຼັດໆ ດັ່ງວ່າໄກຣມາຢູ່ແຍງແກລ້ວຜັດພານ ເຕືອດ
ທະຍານອູ່ຫຼັກຫຼົກ ສະອັກເຂົາໄລ່ແທງເງື່ອຍື່ພລຸງພລັ່ງ ໄນໄລ່ເພັ້ງຜະພາງໂຟລົມພິນາກ
ທີ່ພຣະຍາພາພັນຖາරາຊ ເສື່ອໂຄຮ່າກໍາຮາມຄຣິນກະທຶນເສີ່ງສຳເນົຝງກັ້ອງ ລັອງປະເບີນ
ນັບດືນທະຍານຍ່ອງແຍກເຂົ້າວເຄີ້ວພື້ນເຕັ້ວສັ່ນອູ່ຮົກໆ ປະຫຼິນວ່າຈະດາໂຄມໂຄມຈິກ

ເອົສົ່ວໃນໄພຣວນ ພາກາບຄົ້ນກິນເສີມຕຳເດືອນເປັນກັກຊາ ທັງພູກາກະຫວັດກັດລັກລັບເຂາໂຫຍດໄລດ້ດອງເຮິງ ເວັງຖທີໃກຣໄລ່ຂວິດຄວ້ວຢູ່ຈານ ພະຮ່ານີ້ວ່າຈະຄວາມ
ຄວັກທັກແຜ່ນດີແດອນ **ສີເນຽນປຸພຕາມາ** ທັງພະຍາເຂາພະສຸມເຮັດວຽກເອັນ
ອຢູ່ທັບເຫາ ແກ້ວເກັນເນວຮັດນີ້ແສນສັດຕົວທັນະເຮືອງຮອງຊ້ອງສາຫຼຸກຮອຍໜີ່ມີ ທັງ
ພະຍາຄຸງຫາຮັບກັບເຊື້ອ ກີ່ໄພເນີນບິນຂຶ້ນເວທນ ເລີ່ມລົມບໍນອຸ່ນລົບລົວ ເມື່ອມອກ
ປລົວອຢູ່ເກລື້ອນກາດ ບນອາກາສກົງລົບເປັນໝາຍກຸລົມ ອັນພຣະອົມອັນດອງເວງ
ເສີມຄະໂຄຣມເຄຣງຄຣິນຄຣິນ ຝັນສວັບກີ່ເພື່ອພຸ່ງເປັນພອງຝອຍ ເນັລາໄຫະລອຍ
ລ່ອແກ້ວອຢູ່ແວວນ ຮາມສູງຂັບຂີກຂີ້ ແສງສາຍມີແວບວານວາວສວ່າງ ອສູງ
ກີ່ຂ້າວ້າງຂວານປະຫາວອຢູ່ເປົ້ອຍໆ ເສີ່ງສັນນິລັ້ນໂລກວິຈລາຈາລ ນາຄຣາຊ
ໃນເບື້ອງນົກເບື້ອນບິດນຸມິຕາຍ ສູງເຕີຍວາຍສັກກາຮູ່ຈາ ເຫັນດານີກຮັນບົກິດ
ທ່ານອົມຄີໂຣຕົມອຢູ່ໄສວ ຍອພຣະກຣໄຫວອຢູ່ເອົດ ວ່າເຈົາປະຮຸດຂອງສັວົມຍ້າກເອີ່ມ
ອັນຫານນີ້ຍ້າກທີ່ບຸກຄຸລຸ້ມໄດ້ເລີຍຈະທຳໄດ້ ເວັນໄວ້ແຕ່ທັນ່ອພຣະຊີນສີທົ່ວອັນທຽງສຽງ
ພຣະບານມີມາກຳແລ້ວ ຂອໃຫ້ພຣະທຸລກຮ່າມ່ອມແກ້ວງສໍາເຮົາ ແດ່ພຣະວິສຸທິສວັຍ
ສຽງພຣະລູພູອົກຄອນວາຮັດຄູາລົມ ໃນອາຄທກາລໂນັ້ນເດີ.

ເດີນ (១៦) ກົກຸບເວ ດູກຮສງພູ້ທຽງຄືລສມາຮີບໜູ້ງາ ໂສ ພຸරາຫຼຸມໄລ
ອັນວ່າເຫົ່າຊາທີ່ຫາຫາຕີ ເນື່ອເດືອນພຣະຮາຫານສອງຄຸມາໄດ້ແລ້ວ ເພົ່າໃຈແກລວ
ກີ່ຈຸດລາກກະຮາກສອງຄຸມານາ **ເອກໂຕ ພນຸທິຕຸວາ** ຜູກພັນພຣະພາຫາພື້ນ້ອງ
ທັງສອງກະຮັນເສັ້ນເຂົ້າໃຫມ່ນັກນູ້ມອ ປລາຍເຊື້ອກຂ້າງໜຶ່ງນັ້ນດີອາມທີ່ຕ້ອນສອງບັງວົງມາ
ຕ່ອນນ້າສົມເຕີ້ຈພຣະບົດໄມ່ປຣານີ ຜ່າຍພຣະລົງຈົ່ງກຽບນັງຄົມທຸລ **ິ້ນ** ວ່າຂ້າແຕ່
ນເຮັນທວ່າສົມເຕີ້ຈພຣະບົດໄມ່ປຣານີ ກຣະໄຣເລຍໄມ່ປຣານີ ວ່າພຣະແມ່ນທີ່ນີ້
ເປັນເພື່ອຍັກ ເນື່ອເຂົ້າພຣະແມ່ເຈົ້າຈາກໄປສູ່ປ່າ ກີ່ພາລູກທີ່ສອງຮາມາຝາກຝຶ່ງ
ທຽງພຣະກັນແສງສົ່ງແສນທ່ວນ ຄວາແລ່ທີ່ພຣະບົດເຮັມານີ້ໄດ້ ໃຫ້ເຜົ່າຈົ່ມໄຣ

ตะแกนมาคดีไปต่อหน้าพระที่นั่ง ผู้ไม่กระไว้ตั้งอยู่ขวับเขียวเสี้ยวเสนเทบจะบรรลัย เจ้าปะรุคุณของลูกเอ่ย ลูกนี้ยกมือขึ้นไหว้ตะแกนเงินโกรธ ลูกร้องขอให้ตะแกย์ที่ แตกทุกที่ทุกที่ทุกผู้ไม่ เลือดนี้ในลงหยดย้อย พระบิดาเจ้าเอ่ยไปโปรดพะเนนตรหลังลูกน้อย ๆ น้ำบัง ลูกที่ขัดที่ขวางตะแกช่างไม่คิดเลยเจ้าปะรุคุณของลูกเอ่ย สุดที่ลูกนี้จะกลั้นจะทนพันกำลังแล้ว แต่ค่อย ๆ พระชนนีจะวีแวนมาห้ามได้ พระบิดาเจ้าเอ่ย ช่วยโปรดห้ามพราหมณ์ไว้ให้สูบอยู่ท่าพระมารดา ทั้งเวลาที่เจ้าก่อนบ่าย ติร้ายพระแม่จะมาทัน เอօ นกยังวันอยู่ใจ ยา อมามานี เอตุ โน ไอเวลาบ้านจะน้ำพระแม่มัทวีจะมิกลับมาแล้วแลหรือถึงกลางทาง แม้นพระบิดุรงค์ทรงแย้มพระโอษฐ์โปรดประภาชนบ้าง ก็จะยังช้ำ ตะแกะจะได้เกรงกลัวพระราชอาณาฯ ถึงจะตีจะด่าก็จะอื้ดมาสัย นีตะแกทำเล่นตามอำเภอใจของตะแกเอง พระมหาณ์จะกลัวจะเกรงใจร่มเล่า ด้วยพระทูลเกล้ามานีเฉย กันหาพระนองเอ่ย จะเอาพระคุณของโกรมาปักเกล้า จะพึงพระบิดาเล่าก็หลากแล้ว เจ้าปะรุคุณทูลกระหม่อมแก้วของลูกเอ่ย มีโปรดช้าชาลีแล้วก็ทำนา จงโปรดเกล้าแต่เจ้ากันเหา พระนองของช้ายังเยาว์นัก หารมรภพระมารดา มิได้ทรงพระกรุณาทำนังชึง ดุจแผ่นกระดานอันตรึง กระหน้ำแน่นมิได้หาดทิว ทูลพลาทางพิริร่วมว่า กันหาพระนองเอ่ย ที่ไหนเลยจะได้กลับมาเห็นหน้าสมเด็จพระบิดาแลมาตุเรศ จะต้องทนทุกข์เทเวช nondmawydwayaoaunaa ของที่ชราณีแล้วแล

เด่น (๑๙) เมื่อพระชาลีครีศรุณราชโอรส ทรงพระกำสรดทูลพระบิดุราช ท้าวเชอตั้งสมາธิมัชัยสัมมิได้ตรัสสำนาราฯ ส่งสาวพระชาลีเหลี่ยมมาดูพระนองแก้วกันเหา แล้วก็ทรงพระโศกพาพิริร่วม ว่า ขึ้น กันเหา ดูกรเจ้าแก้วกันเหาเอ่ย หญิงชายผู้ใดเลยเกิดมาในห้วงธรรมพกาพสงสาร ยังมีดึงซึ่ง

พระนิพพานตรามาได้ ก็ย่อมต้องทุกชีวิญภัยประหาร ปานประหนึ่งว่าตัวเราจะ
เจ้าพี่ คตา หูกุบْ ทุกชั้นหงนมสูทุกชั้นทำทุกชั้นพระแม่เจ้าจะกลับเข้ามาแต่บ่าย
เมื่อไม่ได้เห็นหน้าเราพื่นของแล้วก็จะทรงกันแสงให้ ตัวบวชลูกเพื่อนไว้มาจากอก
จะทรงพระวิเศษมีวายเบย พระคุณเจ้าอยู่ พระคุณเคยได้เชยชุมแก้วกัลเหาชาลี
ทุกเวลา กปปตา จะเป็นกำพร้าพลด้วยพระลูกแล้วจะพระแม่เจ้า โส นน
กปปโสม ตาโต หงส์เด็จพระบีตุนรินทร์บีนเกล้าของเรา อปสนูโต เมื่อ
นิได้เห็นเจ้าแก้วกัลเหาในอาครม หัวเรือก็จะทรงพระบารมภัลห้อยหา อิเม
โน หตุถิกา อสุส่า ไอคิดขันมา่น่าเสียดาย แต่รูปสัตว์ทั้งหลายคือ
กระต่ายโดยโคลิกเกื่อน ใส่ล้อลาเกเลี่ยงแข็งยัน พระบีตุรงค์บัวรังบันให้เราเล่น
ให้ทึ่นใจนานเห็นน เมื่อใดจะได้กลับมาเล่นของเรารือกเจ้า กัลเหาอยู่ เรายืนนั้น
ตั้งเดียวจะโศกเคร้าไปเป็นข้าพกุณาจารย์ ในมรรคากันดารนั้นแล.

(ตามทุก ปกานเสนูโต สตุติ อาห)

ตโต เวสสันตโร ราช	ทาน หตุวน หตุติโย
ปณุณสาล ปวิสิตุว	กลุน ปริเทวี.
ก นุวชุช ฉาตา ตสิตา	อุป្រุชนุติ ทารก
สาย ส์เวสนากาเต	โภ เน ทสสติ โภชน.
ก นุวชุช ฉาตา ตสิตา	อุป្រุชนุติ ทารก
สาย ส์เวสนากาเต	อมุมา ฉากมุห เทว โน.
ก遁นุ ป จุนุติ	ปตุติغا อนุปานา
ส นุต้า สูนห ปานห	โภ เน หตุเต คเหสสติ.
ก遁นุ โส น ลชุเชยบุ	สมมุญา ปหร มน
อทุสกาน ป ตุตาน	อตุชุ วต พุราหุมโน.

ឯបី ឈ ពាស់កាសត្តស
 តត្តសាបី សុវិនសត្ត
 វរិទសេវ ឈ តួ
 ឧក្រកែតិ បង្ហិ
 អាពុ ចាំ គមេទុវាន
 ឈានេស៊ីសាមិ តកេ បុត្តិ
 ឧឆ្លីនមេចំ ឬកុខ្សំ
 តតលុខ ធមូមុលាយ
 តចុំ កិរោមាហំសុ
 ឃត្តស នតុលិ សកា មាតា
 ឈើ កណុហ មរិស៊ីសាម
 ពិនុមុបាបី ធនិនុញេ
 ឈុខាយិកសត្ត តុកុសត្ត
 ឈិមេ ទៅ ធមុុកា រុកុា
 វិវិឌ្ឍនិ រុកុធទាតានិ
 ឈត្តតុតាត បំសាត ឈមេ
 វិវិឌ្ឍនិ ធមុធទាតានិ
 ឈិមេ គិត្តុនុតិ ឈរាមា
 ឃត្តតុត្ត បុពុុដ កិរោម
 វិវិឌ្ឍនិ បុបុធទាតានិ
 ឈានេត្តស បុពុុដ ឈរោះ
 វិវិឌ្ឍនិ ធមុធទាតានិ

ឯមុិលិ វា បំ ផេសិយ
 កិ លុខិ បង្ហិស៊ីសពិ.
 ឃុទសត្ត កុមិនាមុិ
 បីយេ បុត្តិ ឈប់ស៊ីតួ.
 ឈគុកំ ឃុនុិិ ឈាមពិ
 បុត្តិតានំ ឬ ឈិច ឬកុង
 ឬ កុមារា វិហុលុន
 កិ ឃត្តុវា ឈុតុបុបិតិ.
 ឈរាត ឈុកុិិិ ឈិច
 ឃុត្តិ ឈុត្តិ ឈុត្តិ ឈិស.
 ឃុត្តិកិ ឈិិិេន ឈិិិិ
 ឃុរាងុមុសត្ត ឈិិិិិិិ
 ឯ ឈិិិិិិ ឈិិិិិិ ឈិិិិិិ
 ឈិិិិិិ ឈិិិិិិ ឈិិិិិិ
 ឈិិិិិិ ឈិិិិិិ ឈិិិិិិ
 ឈិិិិិិ ឈិិិិិិ ឈិិិិិិ
 ឈិិិិិិ ឈិិិិិិ ឈិិិិិិ

ຍານສຸກ ປຸພເພ ກຸລູ້ຈາມ ຕານີ ກຸລູ້ເຫ ຈ້ານເສ.
ອື່ມ ໂນ ທັດຄົກາ ອສຸກາ ພລິພຖາ ຈ ໂນ ອື່ມ
ເບຍີສຸກ ປຸພເພ ກີ່ພານ ຕານີ ກຸລູ້ເຫ ຈ້ານເສ.

(ຕົມຕົ້ນ ປກເສນໂຕ ສຕາ ອາເມ.)

นี่มานา กุมารา เต พราหมณสุส ปนมุจิ
เตน เตน ปชาเวส ชาลี กษุหัวชินา โกติ.

เดิน (๙) ໂສ ໂພນສົຕູໂຕ ປາກນັ້ນສມເດືອພະບານໂພນສັຕິວ ຕົວ
ໄດ້ທຽງພໍ່ພະລຸກນ້ອຍ ທຽງພະກັນແສງຫຼວລະຫ້ອຍວັນນັ້ນກຳລັ້ນພະໄສຄມືໄດ້ ດະຍາຍ
ພະທີ່ແກ່ເທັພຍດາ **ປົມສາລົມ ປວິສົຕູວາ** ເສົ່າໜ້າສູ່ກາຍໃນພະບານສາລາ
ຊັບພະພັກຕາຮາທຽງພະກັນແສງສະໜັ້ນໄໝ້ ພື້ນ ວ່າ ໂອເຈົ້າເພື່ອນເຂົ້າໃຈຂອງພ່ອເຂົ້າ
ເຈົ້າເຄີຍກະທຳກຣມໄວ້ເປັນໄຈນ ຈຶ່ງມາຕົກເຂົ້າໃຈໄຮ້ຢາກອນາຄາ ໃຫ້ພຣາມັດ໌ຮາ
ຮ່າງຮ້າຍກາຈ ຕະແນກາທຳສິ້ນທາພີຍໃບຍົດ ໂອເລາມປ່ານຈະນີ້ສ້າຍັ້ນ໌ ຄນ
ໜັ້ງໜ່າຍເຂົາເວີຍກັນກິນອາຫາຮ ບັນກີ້ເລົ້າໂລມລູກຫລານໃຫ້ອານັ້ນແລ້ວໜັບນອນ
ແຕ່ສອງນັງອອຽອອັນພອນ໌ ໄກຈະປ່ານນີ້ໃຫ້ນນັ້ນ ກົ່າຈະຕາກຄວ້າລຳບາກໃຈ ທີ່ໃຫນ
ຈະເດີນໄດ້ດ້ວຍພະບາຫເປົ່າ ທັ້ງອາຍແດດຈະແຜດເພາໄຫ້ພຸພອງ ຈະຮອກຮ້າຄຳລ້າ
ເປັນຫອນລົງຫລານໄໝລ ສອງສຸວິ່ງວົງຄົ່ງຕັ້ງແຕ່ວ່າຈະທຽງກັນແສງໄໝ້ ສຸດອາລັຍຂອງພ່ອແລວ
ທີ່ຈະຕິດຕາມ ຈະນ່າຍຫັນໄປຫາພຣາມັດ໌ເມືອຍາມເຍັນ ເພົ່າຈຸ່າໄຣໃຫນເລຍຈະເຫັນ
ແກ່ສອງເຈົ້າ ມີແຕ່ຈະຮູກເວົ້າກໍາຮານທີ ເດີນ ທີ່ເອີ່ມ ກະໄວເລຍໄໝເກຮັງຂາມເຮົາບັງ
ເມືອຍາມຈຸນ ຈະຄິດຕູບັງເບີນໄວ ວ່າລູກທີ່ສອງຄົງກູ້ວ້າຕົມ ຍັງຕັດໄຈໃຫ້ຂາດນີ້ໄຫ
ເສີຍປະໂຍ່ຍັນ໌ ແຕ່ກ່ອນໂສົດດຶງໜ້າສິນໄລ່ໄດ້ສີ່ຕ່ອ ຜູ້ອັນຮູກຍັງຍ່ອທົກລັວເກຮັງ ໄກຮີໄໝ່
ໜົ່ມແຮນເມືອນພຣາມັດ໌ຜູ້ນ໌ ວ່າວິບສຸເສວ ເມ ສໂຕ ເມືອນທີ່ພຣານເບີ້ດມາ
ຕື່ປາທີ່ຫັນໄໝ ບຣດາປາລາຈະເຂົ້າໄປໃຫ້ແຕກຈານ ຕົວເຮົາຜູ້ທຳຫານເມືອນຕົວປາ

พระโพธิญาณในภายหน้านั้นคือใช้ ประการณาจะเข้าไปปริจยอกพระลูกให้เป็นทาน-
บารมี พระลูกวิหังศองหรือดังกระแสงสินธุ์ พระมหาชน์ประนามาทมีนมาต่าตี เสมือน
กระทุ่มวารีให้ปลาตื้น น้ำพระทัยท้าวเมืองพันชาติเบกษา บังเกิดอวิชามาห่อหุ้ม
พระบุญญาณนักกลัดกล้มไปด้วยไม่ให้ลุ่มหลง ให้ใส่เข้าส่างให้บังเกิดวิหิงสา
ขันทันที ว่าอุ่นเมื่ อุ่นเมื่ พระมหาชน์อาของทะนงหนอง มาตีลูกต่อหน้าพ่อ
ไม่เกรงใจ หรือเขย ภูมายูป้าเปล่าเมื่อไร หงพระขอรักคลบซ้ายถือมา อนุ่ จำป
คเหตุวน ก็ทรงคัวพระแสงธนุครรณะันสนั่นกับมือ ฝ่าพระมหาชน์เสียเดด
หรือ เนือดห้ออยู่แต่ในพระทัย ภายหลังจึงตั้งจิตพิจารณา ในพระอริยประเพณี
หน่อพุทธางกูร ก្នុរោអាមានដែមพួនមាបុគប្រិទាណជីវិតិវា ដែមพระ-
បុណ្ណាបងเกิดមី พระบรมราชาฤทธិធនឹងគ្រីសសុនพระองค์เอง វា ໂក សុសុន្តរ
ឲ្យរមនាមាស្ថារ ឬយោរណ៍នើវើវើហំនោមោ ខាកំប៉ោមោជាតិកនិង
ព័ត៌ការ ឲ្យលូកប៊ែនហានលោយំមាសោគគេលូវមោរាយលង ហោវិខោក់តឱ្យស្មានិរោងបំ
ដប្រវិិក កលន្លឹម្រីកសងបលោ พระព័កទីរីដែងផោវេចំនិតិ គុទងឯុវិ
ទៅដៃ នំបុគគេលូលោលោវាមានវាយវើនិងរាជរាល់ ពីរោចចំឡុងពេល
បិបុរាណាបារមី ឆោងហាននៃប្រិទិន្នន័យ។

เด่น (១៩) ដែមខ្ពស់កុងីនីដី ធម៌កេវយិរីនិងកុងីនីដី ធម៌កេវយិរី
តំណែលោកុងីនីដី ធម៌កេវយិរីនិងកុងីនីដី ធម៌កេវយិរី ព្រះបិតាអីនី

បិបុរាណាបារមី

ឯណិ គរកាសសារឈើ គីមិរីកុងីនីដី ធម៌កេវយិរី និងព័កទីរី
មានឲ្យលាប្រមាតុទីយុទ្ធមី និងកុងីនីដី ធម៌កេវយិរី ព្រះបិតាអីនី
និងកុងីនីដី ធម៌កេវយិរី និងកុងីនីដី ធម៌កេវយិរី ព្រះបិតាអីនី
បិបុរាណាបារមី ឆោងហាននៃប្រិទិន្នន័យ។

กุมาเรได้เรียนราศ ปราสาจากพ่อยังแต่แม่ผู้เดียว ก็พอแลพอเหลือวิชีอ้วร้อยพร้อมทั้งบิดาเเลมารดา หารกา หารกผู้ได้เรียนราศปราสาจากแม่ ยังแต่พ่อผู้เดียว ก็เป็นล่าเปลี่ยว ได้ชื่อว่าสูญสันหั้งบิดาเเลมารดา ถึงจะประโภมเลี้ยงรักษาเล่ากีไม่ถึงเจ ถึงจะได้ทุกข์ภัยสักร้อยสิ่ง อันบิดาแล้วก็นึงได้ไม่นำพา อันคุณของพระมารดาท่านพรมนหาไว้ว่าเป็นที่ยิ่ง สจุ่ม คำที่ว่ามนนั้นก็จริงสมอยู่แล้วนะพระน้องแก้วกันหา เหมือนหนึ่งเราหงส่องราในครั้งนี้ พระชนนีไม่อยู่ อ้าย-พระหมณ์เม้นจึงข่มอยู่คึ่งไข่ภะทำให้หงส์ นตุดตูโถ ชีวเตน ใน โซ่ จะประไชน์อันได้ด้วยกับชีวิตเราเท่านั้นนา พระน้องเอ่ย กันหาเข้าพื้นเพื่อนเริ่มอยู่ไปไห้ทันทุกธรรมาน เมื่อมาได้ความรำคาญเคืองแค้น พระหมณ์ตะแกติให้แล่นแสนลำบากยากแต่น้อยๆ นมนิดน้ำหน่อยหนึ่งก็มิได้เสวย กันหาพระน้องเอ่ย มาเตินนะเจ้า มาราชะสวัมสอคอกอกันเข้าให้มั่นกลั้นใจตายให้พันเฝ่าแسنร้ายนี้เด็ด.

เดน (๒๐) เมื่อชูกพุฒาจารย์พาสองกุ마รามาเต็มพัก ถึงทางตะกูก-ตะกักก้อนศิลา เผ่าชราเดินทางลุดทะลอดเหยียบพลาดล้มผลุง เครื่องเข้าสะคุ้งหลุดออกจากข้อพระกร สองบังอรก็วิ่งมาสู่สำนักพระบิดา เผ่าชราจวยได้เรียวนี้ไล่ขบพ่น ชุดลากกระชากรวันด้วยโทสะ **อาภทุมนูโตร** เสมือนหนึ่งจะเชือดเนือหงกันเสียทั้งเป็นเห็นเวหนา เข้าฉุดคร่าพาลากสำราญ ว่าดูดูเด็กน้อยๆ หงคุณรู้แต่ว่าจะหนี ครั้นพระหมณ์ตีสิ่ว่าพระหมณ์ร้าย เอօ เมื่อชูลมุนวุ่นวายไปก่อนพระหมณ์นั้นไม่ว่า ตะแกก์เหลี่ยมมาตีพระชาลีเข้าตาฝาง แล้วก์เหลี่ยวมาดีนังกันหาให้ร้องอยู่กรีดกรีด หวีดหวานดูเวหนา

ขัน ควรจะสงสารเอ่ยด้วยแก้วกันหา พระชนนาไหลลงพื้อย ชะม้อยแลดูไม่ที่พระหมณ์ตี แล้วก์ตังแต่จะทรงกันแสงโศกีก้อนว่าให้พระบิดาช่วย ว่าชีวิต

ລູກນ້ຳນ້ວຍເສີຍຈິງແລ້ວ ເປັນໃຜພຣະຫຼຸກຮະໜ່ອມແກ້ຈຶ່ງນີ້ເສຍໄດ້ໃນຄວງໆ
ໄວ້ນ່າວທනາດວຍນາງກັດທ່າມມາຮີ ເຊື່ອທຽງພຣະໂຕກີກັນແສງໄທ້ ນໍ້າພຣະຫລັນຍື່ນໍ້າເລດ
ລົງທັ່ງໆ ພົກງົກວ້ອງຫຼຸດສິ່ງຍູ້ແຂວ້າ ວ່າເຈົ້າປະປຸດຫຼຸກຮະໜ່ອມແກ້ຂອງລູກເອົ່າ
ຕົດລູກເສີຍແລ້ວທີ່ຮອງຈຶ່ງນີ້ເສຍເສີຍໄດ້ ປລ່ອບີໃຫ້ພຣາມດີຈູ້ໄວເກີດດ້າ ຄວ່າໄປຕ່ອນນ້າ
ພຣະທິ່ນໍ້າ ມເຮີ ຂໍາຕົ້ມ ດັ່ງວ່າໝໍາຄຣອກເກີດໃນເຮືອນເນີຍ ໂບຍີທີ່ປະຕາເສີຍສຸດກຳລັງ
ນ ຈາຍໍ ພຸරາຫຼຸມໂນ ມີໃຫ້ພຣາມດີແລ້ວນະພຣພ່ອເຈົ້າ ດາເນົ້າໜັ້ງແກ້ຢ່າຍກາຈ
ຢກຸໂໂນ ຂະຮອຍວ່າພື້ນື້ນຳຄາມນັ້ນແກລັງແປລັນນາຂອທານ ຕີ່ປະຈານໃຫ້ເຈັບໃຈຈະໜາດ
ໜູ້ຕົ້ນຕວາດກະຮຳເຂົ້າໝູ້ ຈະນີ້ເນື້ອລູກກິນເສີຍທີ່ບັນນິດໄໝ ຈຶ່ງແກລັງຕົວຍື່ນໄໝ
ໄປໃຫ້ລັບພຣະເນຕຣພຣະບົດເຖິງເຈົ້າແລ້ວ ກົຈະທັກຄອລູກແກ້ວລັງກລາງດິນ ຈະນີ້ເຂົດ
ສູນເລືອດກິນເປັນກັບໜ໏ ພຣຸພົມເຈົ້າຂ້າ ໃນໄປປົດແລ້ວລູກແກ້ວຈະຂອດາ ພຣະບົດ
ອຍ່າໄດ້ນ້ອຍພຣະທີ່ເລຍ ເຈົ້າປະປຸດຂອງລູກເອົ່າ ອຍ່າວ່າລູກນີ້ດູກ ທີ່ຈະໄດ້ກັບພາ
ເບື່ນພ່ອລູກກັນສືບໄປນັ້ນອຍ່າສົງກາ ດ້ວຍວ່າເລືອດແລ້ນ່ອຈະເປັນກັບໜ໏ຂອງຕາພຣາມດີ່
ລູກນີ້ກຣາບຫຼຸກຄວາມສັກເທົ່າໄດ້ ໂນ່ເຊື່ອເລຍ ຂະຮອຍວ່າກຣມກັນຫານ້ອຍນີ້ໄດ້ເຕີຍ
ກະຮຳໄວ້ແຕ່ໜ້າຕົປາງໜັງ ຈຶ່ງໃຫ້ເພື່ອລູ່ພຣພ່ອເຈົ້າຮັງຮັງໄໝດູ້ຫັນ້າມາເມີນແຍ ໂວ້
ກຣມເອົ່າ ເທິ່ນຈະສັ້ນວາສັນຫອງແກ້ກັນຫານີ້ເສີຍຈິງ ລູກທີ່ມີຂອງວາຍນັ້ນຄົມລາ
ເປັນໄປຕາມເວລານີ້ແລ້ວແລ້ວ.

(ຕົມຕຸດິ ປກເສນຸໂຕ ສຫຼຸດາ ອາຫ)

ຕໂຕ ໂສ ຮັບຊຸມາຫາຍ ທັນທຸນຈາຫາຍ ພຸරາຫຼຸມໂນ
ອາໂກຍຸນຸໂຕ ເຕ ແນຕີ ສົວົວຊຸສ ເປກຸໂຕ.

(ຕົມຕຸດິ ປກເສນຸໂຕ ສຫຼຸດາ ອາຫ)

ຕິ ຕິ ກຄນ້າຫົນາໄວຈ ອົມ ມຳ ຕາຕ ພຸරາຫຼຸມໂນ
ລູ້ຈີຍາ ປົມໄກເນູຕີ ມເຮ ຂໍາຕົ້ມ ທາສີໍ.

เด่น (๒๑) ໂສ ໂພອີສຕຸໂຕ ສ່ວນສມເດືອນພຣະບຣມໄພທີສັກວ່າ ຕຽບສຳໄດ້
ທຽບພໍ່ງພຣະສູເລື່ອຍແກ້ວກັບຫາ ເສີ່ງພຣະສກລາຍາເຢືນຮະຍ່ອ ເຄົ້າສັດຕະຣາດທົ່ວ
ພຣະທຖຸທິຍ່ເຂົ້າອອຍຫລັງ ພຣະນາສຶກອື່ນອັດຄົ່ງອ້ສສາສປ່່ສສາສ ນໍາພຣະເນຕຣເຮອໃລດ
ໜາຍດ້າຍດເບີນສາຍເລືອດ ໄນເວັນວາຍຫາຍເຫຼືດຊົ່ງໂສກາ ຈຶ່ງເອົາພຣະບໍ່ຢູ່ຄວານິຈນຍ
ເຂົ້າມາຢ່າງໂສກ ວ່ານຸ່ງຮວຍໂຍຄທິນ້ນັບງານເກີດມີພຣະຄວາມຮັກ ຈຳຈະເອົາພຣະອຸບນກຫາ
ເຂົ້າມາປະກາດກັບໃຫ້ເສື່ອມຫາຍ ທ້າວເຮອກລັບສູ່ເກມນເປົ່ວມສບາຍ ພຣະກາຍກີ່ໄສສົດ
ດັ່ງພຣະຈັນທົ່ວທຽບກລົດນັ້ນແລ້.

เดิน (๒๙) คริทวาร์ อสมปคุตา เมื่อพระนามณฑุชกธรรมอาสอง
ธรรมลำเพาพงศ์ เกื้อบำขะอกประดุจพระทิมเวก

ขัน ควรจะส่งสารเขยี่ย ด้วยนางกัณฑากุมาเรศ เธอทรงพระกันแสง
งานสุดสัมบัติกำลังแรงระหว่างอยู่ใน เจ้าก็เสื่อมสภาพอ่อนแหนวนพระพี่ยา ว่าซ้ำแต่พระ
เชษฐาราชาลีของน้องเออย น้องนี้ทิวอยู่ด้วยอดทน วิงเวียนเจียนจะล้มเสียจริงแล้ว
พระราชาจึงปลอบแก้วกัณฑา ว่ากัณฑาเขยี่ย อุตส่าห์เดินเดินดินนะแม่ อย่าร้ายอย่าห้อแท้
ทางนี้ก็ยังไกล ใจจะช่วยเราได้ไม่มีเลย เจ้าเพื่อนยากของพี่เออย นาครว่าพระ
น้องเจ้าจะขอตาย ตัวพึ่งจะขอตายไปตามเจ้า จะอยู่ไปไยก็เล่าให้ทันทุกห่วงมาน
ควรจะส่งสารด้วยสองกุมารพวาร์ปวีกษากัน ว่าเราจะภิวันท์ให้ว่าแก่เทเวศร์ สั่ง
ให้ช่วยนกเหตุหูลึงพระมารดา ว่าพลงทางก็แบบพระองค์สาชนพระศีรษะ ถวาย
ต่างประทีปธูปเทียนปทุมชาติ พระพื่นอังกอร์ร่องประการศด้วยวาจา ขันสูง ว่า
โภนโน๊ต เทวสุจามาโย ข้าแต่เทพเจ้าหงส์หลายเออย อันศักดิ์สิทธิ์สุดติในเครือ
หญ้าลดาลัย อันทรงทิพยกรรมและทิพยเนตร ได้โปรดเกศเกล้ากระหน่อมณัน
ด้วยช่วยนกพระมารดา ว่ายังมีพระมหาณ์ชราบุรุษไทย พาลูกหงส์สองไปด้วยมา
ทางนี้ ซึ่งว่ากัณฑาราชาลีได้สั่งความ ให้พระมารดาเริ่งติดตามมาให้จงได้ โดย

มารคัลย์พะระหง ทรงตลอดหอดเดียวกะที่หั่งประตูบា แต่พอถูกได้เห็นพระพักตร์ร่าฝ่าพระบาท อโ Hin Wat Re นภินี โไอพระชนนีศรีศุภามาตุของลูกเอี่ย เวลาป่านนี้แล้วมีความมา เออ ก็เกื่อบจะพันประตูบ้าไปเสียงแล้ว ที่ไหนเลย จะได้เห็นหน้าพระลูกแก้วหั่งสองรา มาคุกทูโน ไอ สงสารเอ่ยหัวยสองครุณ ธรรมสวาง เมื่อนิราศรังหั่งพระมาตรา พระมหาณีชราตะแกดีพระพื่นอัง เทพเจ้าก็ร้องหัวใจหาดไม่เงินองค์ ครั้นพระมหาณีตะแกดีพระพึงเจ้าก็ร้องอยู่ กรีด ๆ เทพเจ้าก็ร้องหัวใจขันพร้อมกัน เสียงสนน์ทุกออกสัตว์ วายพานพัดมา เนื้อยอด ใบพฤกษาปลิวร่วงรูบเนียนทุกเส้นหัญ พ้อโพลล์เพลัวลาพลบค่ายา สนธยา พระมหาณีพางสองครุณเยาวเรศลับล่วงประตูบា อิติ เมะ อิมินา ปากเรน โดยประการดังแสดงมาฉะนี้แล.

กุมารปพัม นภินี

ประดับด้วยพระคณา ๑๐๑ พระคณา
(นี่พากษ์ทำเพลงโดยเชิดฉัน)